

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.

Fri Felt : en Digtsamling.

København ; Kristiania : Gyldendal, 1905

183 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

JEPPE AAKJÆR

FRI FELT

EN DIGTSAMLING

1905-2836.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN

KRISTIANIA

1905

FRI FELT

JEPPE AAKJÆR

FRI FELT

EN DIGTSAMLING

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN

KRISTIANIA

1905

KJØBENHAVN. — GRÆBES BOGTRYKKERI

INDHOLD.

	Side
TIL FRI FELT (Indledningsdigt)	3

HJEMSTAVNS-SANGE:

JYLLAND.....	7
HEDELANDET.....	12
DEN JYDSKE LYNG.....	16
KARUP AA	19
GRUNDLOVSSANG TIL FJANDBOERNE	23
SALLING, EN SKJÆMTEVISE.....	26
ANN' MARI HINNE FILOSOFI	30
ANN' MARI TRAGTER ØL	31
MENS RÆVEN SKRIGER.....	35
Æ SPØGELS'	38
GLAD VISE.....	43
MAJSANG	44
KILDEN	46
MENS MAANEN SKJARER —.....	48
AFTENGJØGEN	51
EFTERAARS-VISE.....	54
VINTERBILLEDER	56

	Side
JULEAFTEN.....	60
RØGTER-ANDERS OG HANS MOR	65
JENN' HJEMM'	68
MOSEPIGEN	71
MI' NANNA, JA	73
MIN HJEMMEN	75

ROBERT BURNS-OVERSÆTTELSER:

DE LYSTIGE TIGGERE	79
FINDLAY	96
JENNY I RUGEN	98
JOCK RAB	99
TIBBI DUNBAR	100
DUNCAN GRAY	101
NANCY	103

MÆND OG MENINGER:

BJØRNSTJERNE BJØRNSON	107
VIGGO HØRUP	110
SOFUS SCHANDORPH	113
SØREN OLESEN	116
OLE NYGAARD	119
EVALD TANG KRISTENSEN	122
HEDENS DEGN	124
PROLETAR-BORGMESTEREN	127

STUDENTER-SANGE:

RUSSEN	130
BONDESTUDENTEN	132
STUDENTER-MAJ	135
DEN REVOLUTIONÆRE STUDENT	138
BRUG FOR STUDENTER	142

POLITISKE SANGE:

EN FABEL.....	145
VALGSANG.....	148
VENSTRE-VISE.....	151

SOCIALE DIGTE:

TIL FREDERIKSBERG BORGER.....	153
TIL PRESSEN.....	156
TIL DE SYGE TYPOGRAFER.....	159
HUSMANDSBRYLLUP.....	162
ARBEJDER-SØLVBRYLLUP.....	164
TIL ARBEJDERNES LÆSESELSKAB.....	167
VED KJEDLEN (Ferd. Freiligrath).....	169
SYPIGEN (Thomas Hood).....	174
OMSVÆRM OS KUN, FJENDER — (Arthur Fitger).....	178
FOR VI TRÆDER HVERANDRE I DYNDEN.....	180
ARBEJDETSANG.....	181

De røde Plages Rimmen og de blanke Leers Klang,
det har jeg søgt at fængsle bag Rytmen i min Sang.

TIL FRI FELT.

(1904.)

Se dig ud en Sommerdag,
naar de Bønder tromler:
Land ofor og By obag,
Lærkesang og Humler,
Byg i Skred og Bær i Blost,
Barneleg om frønnet Post,
Rugens Dræ med Duft af Most
i Drift om brede Gaarde!

Danmark er et lidet Land,
strakt fra Nord til Sønder,
har dog Brød til alle Mand,
Kjøbstedfolk som Bønder.
Rugen med det svulne Knæ
vokser langt i Bakkens Læ;
Humlekop og Pæretræ
faar Sol mod hvide Gavle.

Færgen med det brede Bryst,
klædt i Staal og Plade,
pløjer Vej fra Kyst til Kyst
over Bælters Flade.

Kobberspir og Tag af Tegl
ser sig selv i Havets Spejl;
langvejs ude hvide Sejl
mod grønne Øer bovner.

Toget stønner tungt afsted,
højt sig Røgen løfter;
Plagen staar ved Vangeled,
slaar sig løs og snøfter.

Hyrden kobler sine Kø'r;
Aftensuk i Siv og Rør;
fra den aabne Smededør
gaar lange Skumrings-Gnister.

— Slider Byen, danske Mand,
altfor stærkt din Trøje,
tag et Maal af Danmarks Land
fra dets egne Høje:

Synet — fjærnt af Banker lukt —
bliver frit mod Bælt og Bugt
— stemningsfyldt som Hejreflugt
om Kvæld, naar Sol gaar under.

HJEMSTAVNS-SANGE.

JYLLAND.

(1905.)

Der dukker af Disen min Fædrenejord
med Aaser og Agre og Eng;
med Ryggen mod Syd og med Taaen mod Nord,
den redte bag Sander sin Seng;
dog ej for at sove Retfærdiges Søvn,
thi sjælden er Landet i Ro,
 men Stormene gaar,
 og Brændingen slaar
paa Kysten med djærveste Kno.

Der ruller de Bække saa tungt gennem Dal,
langmodigt ta'r Aaen imod
og skrider tilhavs i en bugtet Spiral,
forinden den drev det til Flod.
Men hvor den kan glitre en Sensommerkvæld,
naar Laxen gaar op mod dens Strøm,
 naar Siv og naar Flæg,
 faar Dugstænk i Skæg,
og Dagen gaar bort som en Drøm.

De bredeste Enge, jeg nogentid saa,
her duger det mossede Svær;
blankhornede Høvder paa ravgullig Taa
gaar rundt i de knortede Kjær.
Her voxer sig Plagen saa trind om sin Lænd
i Højengens vældende Saft;
saa rød er dens Lød,
dens Mule saa blød,
dens Koder de fjedrer af Kraft.

Og Ræven han slikker bag Diget sit Ben
og soler sin syndige Krop;
og Haren hun snuser til Agerens Sten
og gjør over Stubberne Hop;
og Odderen plumper i favnedybt Høl,
for Jæger og Hund i Behold,
men Hjejlerne Hær,
den flokker sig der,
hvor Hugormen lurar i Knold.

Mørkt stiger en Høj over Kornhavet op,
med Blaabær og Lyng er den klædt;
blandt Risenes Ranker en Lærke med Top
sig gynger og kvidrer saa spædt.

Det bølgér af Rug imod Kimingens Rand,
i Dale, paa Banker den staar,
 faar Runding og Form
 i Godtvejr og Storm —
som Barnet, mens Gængerne gaar.

Det lufter i Lyng, og det ringler i Rug,
det sprager i Agrenes Straa;
højt Skyerne drejer den dampspændte Bug
og skygger en Stund for det Blaa.
Vildt Bierne tørner om Husmandens Gavl
mod Kuben bag Grønkaal og Løg.

 I Udflyttergaard
 mod Porthjaldet slaar
et Ekko af rimmende Øg.

Her laa der engang paa en spergelgrøn Toft
et Hjem med sin Skorsten paa Hæld.
Det havde en enkelt Rad Pølser paa Loft,
men ellers kun Armod og Gjæld.
Dog havde det Svaler bag Forstuedør
og Blomster om Sokkel og Syld
 og Malurt paa Væg;
 og Hønen la' Æg.
i Skjul af den krogede Hyld.

Her sad hun og spelted min bøjede Mor,
ind'under den Bjælke saa lang
og delte sit Bryst mellem mig og min Bror,
imens saa vemodigt hun sang.
Nu ligger hun hist under Stendigets Hæld
i Krogen, hvor Valmuer staar;
 gjør Verden Fortræd,
 tog Sorgen min Fred —
saa sagte med Laagen jeg gaar.

Hvad var vel i Verden det fattige Liv
med alt dets fortærende Tant,
om ikke en Plet med en Dal og lidt Siv
vort Hjærte i Skjælvinger bandt!
Om ikke vi drog fra det yderste Hav
for bøjet og rynket at staa
 og høre de Kluk,
 de Mindernes Suk
fra Bækken, vi kyssed som smaa!

Velsignede Land, hvor i Stormvejret bor
et Folk, som er øvet i Savn,
jeg ejed vel aldrig et Gran af din Jord,
som hjemløs jeg kvitted min Stavn.

Du rakte mig ud fra dit stenede Krat
en Høstnat saa kroget en Stav;
 naar Staven er brudt
 og Livsgangen slut,
kanske du da skjænker en Grav.

HEDELANDET.

(1901.)

Du sære Land,
du mørke Land,
med Faaredrift og Studespand,
med ilde Avl
i Sandjordstavl,
med Stormes Gys om Grund og Gavl!

Dit unge Træ
fik kroget Knæ
i Vestenvind og Østenlæ;
din Byg frøs ud
i Nordenslud,
til skurvet Jord for skarp en Lud.

Din Bedeflok
har Tæger nok,
men rag og strid er Uldens Lok;
dog Faders Sok
og Søsters Klok
ved den fik Traad paa Moders Rok.

Et magert Land,
et fattigt Land,
og jævnt — i mer end én Forstand;
skønt nok af Sten
langs Agerrén,
du har af Klipper ikke én.

Din Arv er Sand,
dit Haab er: Vand!
Skønt ogsaa her sies Mælk af Spand;
blev Solen hed
og Kosten led,
den bragte tit en Skorpe ned.

Din Lyng var høj,
din Ahl var drøj
og Rydningsværket ingen Spøg,
men Ilden sved,
og Spaden bed;
om Resten ved hvert Barn Besked.

— Den jydsk Mand,
som her tog Land
med langt til Gud og langt til Vand,
hvor holdt han ud
i Ugers Slud,
naar al hans Trøst var Ko og Stud?

Saa spurgtes tit;
han grunded lidt
og svared saa: „Hvem vælger frit!
Jeg fødtes her
i Hytten der
bag Kaalgaardigets Poppeltræ'r.

Der leved Mor,
til jeg blev stor,
saa fik jeg Hyttens Gjæld og Jord;
et brydsomt Værk!
men jeg var stærk,
og jeg tog Skæbnen i dens Kværk.

Og Hytten her
den er mig kjær,
naar Sperglen gror og Rugen drær;
dens Karm er vind;
mens Solens Skin
naar selv ad skjæve Ruder ind.“

— Med slige Ord
din jydske Bror
vil møde dig paa stormslaaet Jord,
hvor Hytter smaa
med Lyng for Straa
i Dag slaar Kreds om Heden graa.

„Et øde Land!“
Et herligt Land
med Lokesæd og Hedebrand;
i Byger døbt,
i Storme svøbt,
i egne store Former støbt.

DEN JYDSKE LYNG.

(1905.)

Her har jeg staaet i tusinde Aar,
sust for de Slægter, der svinder og kommer,
nikket Goddag til den brydende Vaar,
viftet Farvel til den hastende Sommer.

Regnen og Haglen har kæmmet min Lok,
Vindene spredte mit rødlige Bloster,
medens langs Bakken den stinkende Brok
luskede hjem til sit blindfødte Foster.

Jeg var den Fredløses Tilflugt og Havn;
tit har jeg skjærmet den saarede Hare;
Lærkernes Spæde laa trygt i min Favn,
saa imod Himlen med Øjne saa klare.

Tyttebærkonen sin rødne Frugt
krumbøjet sanked trods Lændernes Smærten;
Hugormen kravled i Vrid og i Bugt,
spilled med Brødden og svinged med Stjærten.

Hjejlen sad enligt paa Tuen og sang,
Loke drog saaende lavt over Sletten;
opskjørtet Tatersken gik her engang
med sine ravnsorte Haar under Hætten.

Har jeg ej skjærmet, o Jylland, din Jord,
lagt mig som Værn om din Flyvesands-Bringe,
dæmmed for Klitten, hvor Uroen bor,
hvæsser i Blæsten sin Marehalms-Klinge.

Spørg hver en Spove, der spejder langs Strand,
spørg hver en Klyde, der løfter sin Klage,
om jeg bør skygges ihjæl paa mit Sand,
om jeg fortjener i Flammen at sprage.

Spørg hver en Mand i smaarudede Hus,
der hvor han bred ud fra Dørkarmen skuer,
om han vil miste mit klagende Sus
eller mit Vidsyns de vældige Buer.

Spørg, om han længes mod Skovene blaa,
naar — mens i Morg'nen han spreder sin Mergel —
Gederne bræger, og Lærken den graa
løfter sin Top i den duggede Spergel.

Vel er min Ranke kun mager og tør,
lidt jeg kun yder til Fadet og Bøtten;
ringe jeg skattes af Oxer og Kø'r,
men saa desmere af Sangeren, Skytten.

— Sært som min Hede er Menneskets Krav;
Brød skaber ikke hans Lykke alene;
mæt ham med Velstand: før nogen ved af,
skjælver hans Hjærte i Suk efter — Stene.

Und mig da Fred paa min Fædrenegrund!
Lad mig i Sandet dog Rødderne sprede!
Brød skal du hente fra Muldmarkens Bund,
Vidsyn og Fred paa min drømmende Hede.

KARUP AA.

(1901.)

Nu bleges Himlen, for Sol er nede,
og alt har Kvæget ædt Bugen trind;
der lugtes Pors fra den nære Hede,
og Høduft driver for dugtung Vind.
Glad Hyrdedrengen paa Vajsen synger,
mens Aftengøgen en Skræppe tynger
og Vibeflokken sin Kile slynger
med hæse Skrig over Karup Aa.

Hult Aaen klunker ved Midnatstide,
naar Maanen skjærer i Pytter smaa,
og Taagestøtter langs Bredden skride
og sadle Engene abildgraa.
Da hulker Vandet fra dulgte Kilder,
mens Væsler virme om Broens Piller,
og Kastevinde gjør Ganeriller
i Maanespejlet paa Karup Aa.

Saa stiger Solen af Morgenbadet,
mens Storken lægger sit Næb paa Hæld,
og Duggen drypper fra Svingelbladet
som blanke Hagl i det sorte Væld;
og Ræven kommer med Rov belæsset;
han laber Vandet, der kringler Næsset,
mens Brisen ringler med Hjærtegræsset
paa begge Bredder af Karup Aa.

Her ruger Anden i sivlun Rede,
og Rylen vader paa tynde Ben;
en Gamling lærer sit Barn at mede
og haspe Snøren af Stagens Tén.
Guldsmede straale som Gudesmykker;
hvor Padderokken paa Roden rykker,
en tandsløv Odder sit Maaltid tygger
med Kind mod Græsset ved Karup Aa.

Men kommer Juli med Brand og Brynde
og svider Pletter i tyndstraaet Rug,
og syrner Øllet i baandsat Tønde,
mens Grisen stønner ved maskfyldt Trug:

da slænger Bonden sin Le paa Nakken,
retsindig langsomt han klarer Bakken,
han naar til Engen, han kaster Frakken,
og Slet begynder langs Karup Aa!

Den Mand, du tænkte dig mut og treven,
fordi du saa ham i Hytten sidst,
han er ved Stræbet paa Engen bleven
en Skjæmtebroder og Humorist;
han gaar til Knagen, saa Jærnet synger,
det friske Arbejd hans Blod forynger;
kun halvt til Vægten en Byrde tynger
i Høsletstiden ved Karup Aa.

Ret artigt Pigen maa Riven klemme,
om hun med Leen skal holde Skridt.
Korset og Klokke maa blive hjemme,
saa svulmer Barmen desmere frit.
Hun drejer Riven, saa Græsset stenter,
og alle Frøer gjør Testamenter
og rædselslagne fra høje Skrænter
med Plask sig styrte i Karup Aa.

Og Solen bager paa Knøsens Tinding,
mens rapt hans Stryge i Krydsstrejf gaar;
og Slidet slapper hans Buxelinning,
saa Buxebagen til Knæet naar.

Ved Skaarets Ende en Slurk af Dunken,
en Skraa i Munden og Saften sunken!
Saa fat igjen for at øge Bunken
af Hø i Stakke langs Karup Aa!

— Du klare Strøm med de svale Bølger,
der duger Heden saa bredt et Bord,
mit Blik ærbødigt din Krumning følger,
til hvor du dykker i dyben Fjord.
Til dine Bredder min Slægt var bundet,
ved dine Bølger jeg Liv har fundet,
du er som Traad i mit Livsvæv tvundet,
du tungt henskridende Karup Aa.

Vajsen, høj Vej gennem Engen; *klunker*, klukker dybt; *Stryge*, et Hvæsseinstrument for Leen; *skjarer*, skinner (af Skjær); *Knagen*, Haandtaget paa Høleen; *Svingel*, en Græsart; *stenter*, springer brat afsted.

GRUNDLOVSSANG TIL FJANDBOERNE.

(1902.)

Der er et Land saa indeklemmt
etsteds paa Jyllands Kort;
blev Stedet end af Verden glemt,
saa er det Land dog vort;
thi paa dets brune Tuer
sad vi som Børn og sang,
og fra dets Høje skued
vi Verden første Gang.

Der flyver Viben lavt om Gaard
mod Blæst og Bygevej,
og Sommeraftnens Tofler slaar
højt over tavse Kjær.
Mod Høstens Tid af Lyngen
der titter røde Bær,
og tusind Lærkers Syngen
dig følger, hvor du er.

Og der gaar Solen langsomt ned
imellem Banker graa,
mens Hors naar hjem fra Dagens Béd
og Møllens Vinger staa.
Hen under Himlens Arker
gaar lange Dales Gys,
mens langs de øde Marker
der tændes Lys bag Lys.

Og der er Bonden jævn og støt,
i hvert et Savn forsøgt;
men Savnet gør ham ej forknyt
og avled aldrig Frygt.
— Han kørte Sand paa Mosen
og Mosejord paa Sand;
det gav ham Gryn i Posen
og Hæder til hans Land.

Hvor Ploven altid holdes blank,
der er ej Fattigdom;
hold Agren ren og Modet rank,
om og din Ryg blev krum!
Thi Frihed vil kun dvæle
hos ranke Sind som Gjæst,
men lamme, syge Sjæle
dem fly'r den fra som Pest.

Og naar du henter Traven hjem,
og naar du Engen slaar,
og naar din Plejl med Fynd og Klem
hen over Halmen gaar --
da husk, at „Grundlovsgaven“
med Junidagens Sol
har Drøjsel lagt i Traven
og Hynde paa din Stol.

— Og dette Land saa indeklemmt
paa Danmarks vestre Kort —
kanske det dog ej rent er glemt,
blot Sløvhed jages bort.
Og derfor skal du tage
dig Mænd til Folkets Raad,
der frem og ej tilbage
vil styre Tidens Baad!

Tofler, Bekkasiner; *Béd*, den Tid Dyrene er i Arbejde; *Arker*, de hvide Fjerskyer;
Drøjsel, Forslag.

SALLING.
EN SKJÆMTEVISE.

(1899.)

Musen sad ved dine Strande,
skjönt hun blev lidt vaad,
tog sig til den blege Pande,
brast saa ud i Graad,
raabte højlydt: „Her er Degne,
Præster, Provster allevegne;
ingen dog til Musens Glæde
vil dit Drapa kvæde.

Har jeg ikke klædt dig Jorden
grøn fra Top til Taa;
gaar der ikke Torsk i Fjorden
større end som saa?
Du har nok af krumme Bække,
Mel og Gryn i dine Sække,
Gammeløl i Kjæld'rens Mørke
mod en Høstdags Tørke.

— Grevefejdens røde Lue
hærged langs din Kyst,
kasted Blink i Bondens Stue,
Angst i Munkens Bryst.
Har du glemt Jens Hvas hin Brydske
eller har du glemt Kræn Tyske?
Ak, blandt dine Stormænd alle
nævnes ingen Skjalde!“

— Og hun greb mig haardt i Kraven,
skjænkede mig sit Kald,
og jeg kasted mig paa Maven,
og jeg blev din Skjald.
Se, fra Resengab til Nautrup,
ja, fra Aalbæk Strand til Flautrup,
— — Lem og Hem og Hjerke og Junget
har jeg dig besunget:

Mellem Sø og salte Sunde
blinker frem et Land;
Ploven ej dets Muld kan bunde,
næppe Spaden kan.
Alt er fedt og fladt, og Flaget
smælder over Ladetaget,
der hvor Brudeskaren bugter
sig langs Engens Slugter.

Sallingland, jeg vil dig ligne
ved en Bondetøs;
hendes Læber Gud velsigne,
Blikket er en Mø's;
bred er Hoften, fyldig Barmen,
fast er Foden, kødfuld Armen,
Fjorden kaad og overgivet
ta'r den Glut om Livet.

Salling, dine hvide Stude
lyser langs din Kyst,
dine trinde, rige Brude
er en Bejlers Lyst;
hvilken Rus, ja hvilken Lykke
til et mandigt Bryst at trykke
sammen med en elsket Kone
tredvetusind Krone'!

Brede Gaarde, store Haver
spredte paa din Muld!
Hvem kan tælle dine Traver,
dine Grisekuld!
Fyrretyve Kirketaarne,
hvide som i Marmor skaarne,
peger tindrende mod Himlen
mellem Gaardevrímlen.

Op og ned i brede Vover
bølger tungt din Rug;
Ternen sejler let derover
med sin blegblaa Bug.
Skov i Øster, Hav i Vester,
røde Plager, fede Præster —
saadan staar du for mit Øje
set fra dine Høje!

Himmel, skjærm det Folk for Snue,
skjød dets røde Føl!
Værn dets Ager, vogt dets Drue:
Sallings Gammeløl!
Lad det bruse, lad det skumme,
lad det Landets Kræfter rumme!
Sign, o Gud, de fede Stude
og de trinde Brude!

Kræn Tyske, en omvandrende Bissekræmmer, som døde i Jebjærg ca. 1900. *Gammeløl*, en rusende Drik, der mest udskænkes om Høsten.

ANN MARI HINNE FILOSOFI.

(Skotsk Motiv.)

(1904.)

Som a gik med mæ sjel,
a saa' te mæ sjel,
og mæ sjel saa' ijen te mæ:
Hold Yw' med dæ sjel
og pas nyw' po dæ sjel,
for anne de passer kuns sæ.

Men a swored mæ sjel,
og a saa' te mæ sjel,
akkuraat som a no sejer dæ:
Pas en Bett' po dæ sjel
heller ett paa dæ sjel —
det er jet og det samm' for mæ!

hinne, hendes; *sjel*, selv; *saa'* sa'; *Yw'*, Øje; *nyw'* nøje; *sæ*, sig; *en Bett'* en Smule; *jet*, ét.

ANN MARI TRAGTER ØL.

(1905).

Nej Fanden sku' fejest' sæ da mir te Jens Kræme'!
Her staar sø'n en Stoder og trower, han ska' læ' mæ,
hvordan a ska' brygg', hvordan a ska' baag',
hvordan a ska' legg' en Flæskbøst i Laag'!

Og pin'won og gjerre det er jo æ Swi'n;
hwer Pott' po æ Hyld' saa kigge han i'en.
Saa ta'r en formøj af hans Miel og hans Maalt,
saa skuld' en ha' spaared ham tow Kjanne Saalt;
— ja haar en kjend' Maagen! — Det er aalle saa møj
som den usleste bitte Taar Wand, en ska' løj,
saa ka' han lav' Vejlo og slaa med æ Dar',
saa det rister i baade Tallerkner og Far'.
— Han blywer da jen Tid længer' og warr'!

Nej haaj en saa stej sæ endda te Kræn Skræjer;
der kund' en hejsen ha' hat æ nø' bejer!
Han bøj mæ en Bøst saa tyk som mi' Lor
og Tow af den vildest For i æ Gord'

foruden mi' Løn. — Men dér war jo Bøen,
og han so' jo Enki; og det er ett søen
aa tur' med anne dje skjødløs' Knæjt',
saa der bløw' da ingen Brød af den Bejt'.

Det hid' sæ jo osse, te han vild' ha' tavn' mæ
— ja sø'n te hans Kuen da! — men hwa' sku' det gavn' mæ?
Tho han er jo gammel — og gro o æ Bælle
og snaar da saa grim, som en Mennesk' ka' blyw';
som nu den her sølle Handtiring med æ Yw'
— og a'el sgu ett ha' en Mand, der er skjelle!
En ska' ett ta' enhwer. — Tho de'e da de færrest',
der ett ka' gaa og skjelt' sæ en Kjærrest;
men justemint find' sæ nøj, en ka' lid' o,
en Kaal aa slaa Bund' po, en Venskab aa slid' o —
aah, det ka' endda kost' jen nø Beswær!
For fand' en sæ jen, en tyt', en haaj kjær,
saa ska' æ nok pass' — jow det war ett sær'!
te saa er der osse anne o æ Tæ'r.

Nu trowed mæ Synder, te Søren holdt a' mæ.
— — Her gaar a og gjemmer hwer Diel, som han ga' mæ!
— — — Ja, hwa' a haar' lid' for den skjødløs' Dreng!
A elsker ham — ogsaa saa det er faale!
Hans Billed hænger øwer mi' Seng;
æ Ramm' den kost' mæ en javn Rigsdaale'!

Han kam her, saa tit mi' Hosbond war ud',
— søen hen ad æ Awten, nær aalting war still';
aanej, hwor bløw en da kanter og hwell',
saasnaar te Søren han pikked o æ Rud'!
Og nær han kam ind, bløw der ingenting spaa'e;
han haaj æ saa godt, som en Mennesk ka' haa'e;
en læ' dem regir' laant mir, end en mo,
om ogsaa en ved, hwad Tak en vil fo;
og ingen ska' sej', te a bid heller kratte' ham —
men laa han forlæng', ja hwad tho saa wat a ham.

— Og saa ska' en nu ha' aa hør' i æ Bøj,
te den forbandede Flaani Mett Fløj
baade Nætter og Daw' staar og drøwsker atte' ham!

Aa Jøsses, hwor bløw a da lid' ved æ Los
i Guer po æ Kjergaard; a sto' med no' anne
og glowed po Tolle-Thames hans Kos;
a vender mæ om og gaar ad æ Stett';
hvem trower I, a møder anne end Mett'!
Hun bruser forbi mæ! — søen! — — kallepros;
æ Buend — de bred' saawal som de smal' —
de blæst' jo om hind', som de war gal',
og a tær forsuer mæ — ja læ' mæ ett band —
men det er da baade sikker og sand',
te de haaj kost øwer syv Mark æ Al'!

Hwa', søen Stø' jen hun haar godt ved aa hed' sæ,
hun haar jo æ Faar og æ Kjærrest te aa kled' sæ.
Men hwad haar en'naaen sølle Hjavl wal af Gled'?

Der sto' a og bid i æ Knud' af mi' Kled';
for hwad ka' æ hjælp', te' en viser si' Vred'!

En er som en er,
som en bløw af Worherr',
og mukk' imod ham er der ingen der tær!

Men ta' den Kjærrest, en'naaen holder' ve',
nej, det sku' nu aalle ha' Low aa vær' te!
Og mo æ ett sejes, saa mo æ wal hwiskes:
En Hjaani som Mætt' — a tykkes hun sku' piskes!

Ja hwis a haaj Majt,
som blot a haar Ajt!

— — — Aae Jøsses endda, tho der taft' a æ Trajt!

Stoder, Stodder; læ' mæ', lære mig; Flæskbøst, Flæskeside; Laag, Lage; pin'won, paaholdende; løj, lunkne; Vejlo, Vejr; warr', værre; Lor, Laar; Tow, Uld; vildest, bedste; Enki, baade Enke og Enkemand; Bejt, Ovnfuld Brød; hid' sæ, hed sig; skjelle, skeløjet; skjelt' sæ, liste sig til; tyt, syntes; faale, mer end forfærdeligt; kanter, oplivet; hwel, duelig; spaa'e sparet; haa'e, ha' det; wat, vækkede; Flaani, Flane; drøwsker, higer hæftigt; æ Los, foragtelig Benævnelse paa en ung Kvinde (svarer til det mandlige: Lømmel); tolle, enfoldig; Kos, Kors; Stætt', Stente; kallepros, meget kjæphøj; æ Buend, Baandene; tær, tør; forsuer', forsværge; Stø', Stykke; hed' sæ, pynte sig; sølle Hjavl, sølle én; Hjaani, halvfjantet Fruentimmer; æ Trajt, Tragten.

MENS RÆVEN SKRIGER.

(1899.)

Sump-Vidjen brummer i Nattens Sus,
og Haglen trommer mod lynglagt Hus,
mens Ræven skriger paa Heden.

En Kvinde lytter bag Hyttens Karm:
„Jeg hørte Raab og forvirret Larm,
og Ræven skriger paa Heden!

Ak, vaagner nu ogsaa Drengen spæd!
Hans Far er ude, og jeg saa ræd,
naar Ræven skriger paa Heden!

Han tog til Marked; Gud naade mig,
hans onde Nabo tog samme Vej!
Hør Ræven, Ræven paa Heden!“

— Bag lynglagt Hytte ved Bakkens Fod
udøser Skurken sin Uvens Blod,
mens Barnet græder paa Heden.

Hvor Vidjen dølger en sumpet Sig,
der sænktes i Nattens Mulm et Lig,
mens Ræven skræbte paa Heden.

Hvor Vandet klunker om Brinker graa,
der gaar den Brasen saa bred i Aa.

Der vandrer Fiskeren Natten lang
med Aaleblus og med Toggerstang

Med Et han staar i en lyngkranst Sig,
hvor Sagnet gaar om et nedsænkt Lig.

Et Pust fra Sumpen, et iskoldt Gus
udslukker Fiskerens Aaleblus.

Da var det, som tusinde Fugle fo'r
med Suk og Susen fra Syd til Nord.

Begyndte som pibende Klynk og Kluk,
og endte i skrigende Vi og Wok!

Da slap den Fisker sin Toggerstang,
og over Grøfter og Kjær han sprang.

Han glemte sit Garn, han glemte sin Fangst;
hans Strube snøredes ind af Angst.

Thi over hans Isse lavt over Jord
de sorte Helvedes Fugle for.

Og hvor han stirred blandt Banker graa,
han idel gloende Øjne saa.

Den stakkels Fisker! — Med Skum for Mund
de fandt ham den næste Morgenstund.

Hans Aand var ængstet indtil hans Død;
nu ligger han hyttet i Jordens Skjød.

— Saa klinger endnu det natlige Sagn,
mens Bonden ved Midnat sætter sit Agn,
og Ræven skræber paa Heden.

Æ SPØGELS'.

(1905.)

A kam op ad Resendaal
og øwer æ Brow ved Mølgord;
der a mødt' en Treals-Kaal
— det var den død' Jens Kjølgord.

„Haah!

Haah!

A faar aalle Naad'!
A haar kwol mi' Nobomand,
og a haar brænd' mi' Laad'!“

A kam te aa bevverist',
som jen der blywer kold-slavn;
„Bitte Kos og Jøsses Krist!“
— A sto' som a war trolld-tavn.

„Haah!

Haah!

A faar aalle Naad' —“

Mi Kuen haaj faat en Baaen mir,
derfor haaj a hat møj Rend;

æ Daw' war' kort', æ Suel war nier',
æ Maan' haaj faat si' Nøj tænd.

„Haah!

Haah! —“

A war bleg, men Jens war swot.
„Aa Gud! du mo ett haad' mæ!
for war a ogsaa slem te'e Kwot,
saa mo du no bewaar' mæ!“

„Haah!

Haah! —“

Saa laa' a Damp -- da som en Røj
hen øwer Blød' og Knoldkjar';
mi' Hueser de løf fuld af Døj,
endda de far war aaltar'.

„Haah!

Haah! —“

A vild' jo rend' æ Spøgels' træt;
det bløw for haa'dt te mi' Sid':
Da a haaj rend den hal'e Næt,
vi war indno ali'sid'.

„Haah!

Haah! —“

Og ski' æ, te a fæk nø' Len
— og Len det fæk a somm'sind' —
saa li'saa snaar, a sak ijen,
det brøll' imued mi Tromm'hind':

„Haah!

Haah!

A faar aalle Naad'!
A haar kwol' mi' Nobomand,
og a haar brænd' mi' Laad!“

Det to' mi' Lu' o Kistelbakk'
— det war ett te aa hold' ve'ed —
mi' Hor det løwt sæ i mi' Nakk',
mi' Skjot war wot af Koldswed.

„Haah!

Haah! —“

Ja der war hejsen Faar' paa Fæ'd,
— det war ett nøj a tint jenn' —
a rend', saa for mi Træhskobed',
der stented Kamp- og Flintstjen'.

„Haah!

Haah! —“

Søen kam a ind til Resengord';
men aalste' war æ Pwot lot;
æ Hund' de glammed lisse sor';
baag hwer en Rud war swot, slot.

„Haah!

Haah! —“

Men lig' hwor no han bowr Jens Gaad'.
— I ved: mi Ku'ens Hal'bror —
der faarer a søndenom æ Laad'
og vejstenom æ Kalgord.

„Haah!

Haah! —“

Æ Spøgels' han war hejs ett sien,
han flywer om æ Laad'swing,
saa Bankerot og Taag' og Stien
det danst som anne glaad' Ting.

„Haah!

Haah! —“

Æ Nøj war gaven for en Blaan';
da gaalt' æ Kokk' i Mølgord —,

a vend mæ, som a lig' sku' daan' —
da sak den laang' Jens Kjølgorde:

„Haah!

Haah!

A faar aalle Naad'!

A haar kwol mi' Nobomand,
og a haar brænd' mi' Laad!“

Brow, Bro; *Kaal*, Karl; *kwol*, kvalt; *bevverist'*, skjælte stærkt; *koldslavn*, greben af Koldsygen; *Nøj*, Ny; *swot*, sort; *haad'mæ*, hade mig; *Kwot*, Kort; *Røj*, Røg; *Blød'* moradsige Kjær; *Døj*, Dynd; *far*, før; *aaltar*, aldeles tørre; *ali'sid'*, jævnsides; *ski' æ*, skete det; *Len*, Lindring; *somm'sind'*, undertiden; *sak*, sank; *Lu'*, Hue; *Hor*, Haar; *løwt sæ*, løftede sig; *Skjot*, Skjorte; *wot*, vaad; *hejsen*, ellers; *tint jenn'* tænkte alene; *stented*, sprang hæftigt; *søen*, saaledes; *aalste'*, alle Steder; *æ Pwot lot*, Porten lukket; *lisse sor'*, hvert Øjeblik; *Kalgord*, Kaalgaard; *hejs*, ellers, *Blaan'*, Sky.

GLAD VISE.

(Efter det Skotske.)

(1905.)

Grønt gror nu Sivet, ja;
grønt gror nu Sivet, ja,
en Seng med Dun er ej saa lun
som én blandt grønne Siv, trara!

Vi er fulde og skaale og skænke paa'et,
vi er fulde — vi skaale og skænke paa'et;
vor Præst han kys't Pe' Spill'mands Frow'
og kunde ej præke for at tænke paa'et.

— En Seng med Fyld, en Seng med Dun,
en Seng blandt grønne Siv, aaja — —
men ingen Seng er dog halvt saa lun
som Armen om Pigens Liv, trara!

MAJSANG.

(1904.)

Hej, hvilken herlig Vind!
Nu blæses Somren ind,
Skyggen skrider over fjærne Høje;
Gøgen, den glade Skjælm,
kukker fra Digets Ælm;
Bonden knapper op sin korte Trøje.

Landet af Dis er fyldt,
Staden er solforgyldt;
blid den Syge indved Muren lister!
Blomsten slaar Øjet op,
Hækken har Knop ved Knop;
du kan næsten høre, hvor de brister.

— — Ingen er idel Aand,
vi ikke idel Haand;
vi har Længsler, som i Sjælen skjælver;
Længsler mod Frimands-Kaar,
Længsler, som Næring faar,
naar sig Himlen blaa om Jorden hvælver.

Slupne fra Vintrens Tørn,
staar vi da, Vaarens Børn,
her med Sommerblæsten i vor Fane;
hvor vi end Lejren slaar,
naar vi end Sejren faar —
under lyse Himle gaar vor Bane!

KILDEN.

(1905.)

Jeg nynner, jeg synger ved Gry og ved Kvæld,
jeg kan ikke andet bestille;
jeg kan ikke tordne som Fossen fra Fjæld,
om ogsaa jeg ønsked og vilde,
for jeg er en glad lille Kilde.

Jeg kan ikke drive de Værker af Jærn,
gi' Hundreder nok at bestille,
men gjerne jeg drejer Møllerens Kværn,
og Husmandens Gryn skal jeg pille,
for jeg er en god lille Kilde.

Men helst vil jeg ligge og nynne min Sang
og lege som Barnet med Stene
og klæde dem over med Alger og Tang
og atter kysse dem rene.

Og gjerne jeg spejler det ensomme Siv
og Høstnattens rødlige Stjerne,
naar alt hvad der mærkes af Døgtumlens Liv,
er Fragtmandens Vogn i det Fjerne.

Naar Sønnen tager den bly Viol,
og Duggen hun driver i Enge,
da spænder jeg over min Bølgestol
de allerklingreste Strænge.

Og Maanen vender sit Horn mod Nord;
min Fader Himlen han lytter;
min værdige Moder, den sovende Jord,
i Drømme Fødderne flytter.

Jeg bliver saa glad ved mit eget Spil,
ved Røsten fra Jordens Indre,
og Sivet paa Bredden nikker dertil,
og rødlige Stjærner tindre.

MENS MAANEN SKJARER —

(1905.)

Og ledes din Sjæl ved Dagens Støj,
og har du en Vunde, som brænder,
da sæt dig her under Lyngskrænten høj
og fold dine Hedningehænder,
mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her byttes langsomt den gyldne Dag
og Solens Brand over Mulde
med Hedens kølige Aandedrag
og Søens skvulpende Kulde,
mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Paa Brinken knæler en Jenbærbusk,
bag hvilken det tøvende skrusler;
hvad skyldes de Snøft og de Skumringsrusk?
Aa, det er kun Brokken, der pusler,
mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her trækker besværligt den fede And
imellem de lyngkranste Vande,
og tit dens buttede Vinges Rand
vil strejfe Fuldmaanens Pande,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her bader ensomt i Sivets Læ
den Bondes fyldige Datter,
og Bølgen favner det hvide Knæ
og kysser det atter og atter,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Og Sivet drypper sin tunge Dugg
i Søens spejlende Strømme,
og Bølgen lander med bløde Kluk,
og Rørene rasler i Drømme,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her sladrer Vinden om bløde Kys,
naar to har fundet hinanden,
og gule Iris og Brudelys
staar tændte langs Holmeranden,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø.

... Et luftigt Bud fra en bortgjemt Gaard,
hvor Rugen samler til Kjærne,
et Skrig af Klirer, et Bræg af Faar,
et natligt Skud i det Fjærne,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Og Kalmus dufter saa æblesødt
som Liljer i Brudens Kammer,
og Stjærner stiger af Vestenrødt
og svinder i Østenblammer,
 mens Maanen skjarer paa Hellesø!

skjarer, skinner (om Lysets Glimten); *Jenbær*, Enbær; *skrusler*, støjer paa en hemmelighedsfuld Maade; *Brok*, Grævling; *Blammer*, enhver stor Lysudfoldelse.

AFTEN-GJØGEN.

(1904.)

O, du min Barndoms glade Fugl,
saa hører jeg dig atter!

Mens Rugen duver tung og gul,
jeg sidder bag en Hyld i Skjul
og lytter til din Latter.

Da stiger for mit.Øje frem
de svundne Barndomsdage,
jeg ser paany det gamle Hjem
med Bænk ved Gavl, med Port paa Klem
og Mos paa alle Tage.

Det sukker i de grønne Flæg
langs Dammene i Vesten;
og der gaar Mor bag Ladevæg
og lægger Lat til Nattebleg,
mens Far han flytter Hesten.

Hør Køllens dumpe Ekkoklang
mod Gaardens hvide Længer,
hvor Mønningstigen staar saa lang,
og Ovnskod og Læsestang
paa Flintevæggen hænger.

Der stiger Røg fra Nadvergrød;
for Døren svales Øllet;
en Duft af nybagt Sigtebrød —
og lange Lyd af Pumpestød,
mens Karlen vander Føllet.

Og Katten med de stride Haar
er hoppet ned fra Balken;
dens Hale stift i Vejret staar,
slesk-spindende om Mor den gaar,
mens hun tar' fat paa Malken.

I Bluse, Seglesmæk og Klok
vi Børn om Moder hveger,
mens paa den lyse Stjerneflok,
paa „Pejers Pig“ og „Mari-Rok“
hun over Koen peger.

Og Mælken spruder varm og fed,
og Malkekoen dryner,
mens Mor maa gi' os Smaa Besked
om, „hvorfor Stjærner falder ned,“
og „hvorfor Kornmo' lyner?“

— Og Rugen stod i ydmyg Ro
og drak af Natte-Saften;
og Gjøgen hang i Hyldebo
og vippede og skoggerlo,
som her den ler i Aften.

Lat, Lærred; *Ovnskod*, det Redskab hvormed Brødet føres ud og ind af Ovn; *hveger*, farer hid og did; *Pejers Pig* og *Mari-Rok*, Stjernebilleder i Orion; *dryner*, *Drynen*, kaldes en svag, misfornøjet Klagelyd, en Art undertrykt Brølen hos Køer; *Kornmo'*, fjærne natlige Høstlyn.

EFTERAAARSVISE.

(1903.)

Gjøgen galed i Danmarks Lund,
og Fjordene blaaned saa vide,
Havren ringled i Middagsblund —
da vaagned Gud Storm under Lide;
sprang han over de rædde Straa:
„Den Sommer mig varer saa længe;
op at trille, I Bølger smaa,
og rap jer, I blæsende Dreng!“

Tog da Himlen sin Stormhat paa,
og Norden begyndte at blæse;
Havets Pande blev mørkegraa,
og Næsset fik Skum om sin Næse.
Aldrig saa jeg saa vild en Dans,
de rødeste Roser de blegned;
Gjøgen selv gik fra Sind og Sans,
og Herreste Je, hvor det regned!

Bonden vrider sin vaade Hat;
han vender sit Hors under Bakke:
„Var dog Rugen paa Stænget sat,
og havde man Havren i Stakke!“
— Ind ad Laage og ud ad Port
jog Blæsten med Tuden og Plasken.
Saâ blev Skovenes Ligvers gjort,
og saâ gik en Sommer i Vasken.

VINTERBILLEDER.

(1905.)

Nu tager den Bonde Bælgvanter paa
og kryber i Faareskindstrøje,
thi Marken skures af Blæsten raa,
i Lænker rasler de Bække blaa,
og Sneen hvirvler om Høje.

Fortvivlet strækker forladte Plov
af Mulden de rustrøde Arme;
nu voxer der Klumper ved Hjortens Klov,
hver Mus i Kjæret, hver Fugl i Skov
de bliver saa pilkende arme.

Der sidder en Krag' i min Faders Pil,
uroligt den vipper og vender;
den skriger under sit korte Hvil
som gnedes et Søm mod en rusten Fil,
og Sulten i Øjnene brænder.

Om Grenen spænder hans krumme Taa,
saa Leddene synes at knage;
han dækker sig til med sin Vinge graa,
stort andet haver han ikke paa,
den stakkels frysende Krage.

Jeg sidder og ser paa hans haabløse Dont
igjennem den hvidfrosne Rude;
det gjør mig saa inderlig blødende ondt
for den gamle fjedrede Vagabond,
hvem Himlene har stænget ude.

Jeg henter hos Moder en liden Brad;
han spejder og Skrotten skulter.
„Kom ned og smag paa den gode Mad!
Naa, skab dig ikke, din gamle Rad,
Jeg skyder ej Krage, som sulter.“

Men Bonden, han haver slet ingen Nød;
han tørrer i Vanten sin Næse,
sin Sok han varmer ved Ovnens rød;
i Saltkarret Sul og i Bænkrogen Brød —
saa kan han ad Vinteren blæse.

Hans Hors hun gumler bag kornfyldt Lo
og æder lidt mer, end hun orker,
hans Køer kælder, hans Faar faar to;
i Halmbunken ligger hans hvide So
med udstrakte Lemmer og snorker.

Og Bonden nyder sin lunende Stald,
hans Hors med Haaret han stryger;
til Faarene henter han Hø paa Hjald,
hans Høns han lokker med Kluk og Kald,
og Kalvenes Rygge de ryger.

Saa linner han langsomt Gavllugens Slaa
og ser over hvirvlende Ager;
retsindigt han vender den tunge Skraa;
der er som en Drøm i hans Øjnes Blaa,
naar Sneen om Vindfløjen jager.

Men Gamlingen grunder i Aftægtskrog
med Ørene gjemt under Huen;
han suger paa Piben saa livsensklod,
som tømtes et Dyb i hvert Drag han drog;
men Gløderne ta'r han fra Gruen.

Hans aldrende Mage ved Rokkens Hjul
saa lidet i Skumringen syner:

„Det bliver da vist en strænge Jul;
aa Gud ha' Lov for det rare Sul,
og for de velsignede Klyner!“

Han banker sindigt sin Pibe ud
mod Bordbenets knastrede Tapper,
imens fra Gruen et Skumringssprud
nu glimter i Kjedlernes Kobbertud
og nu i hans Søilverknapper.

— Men dæmpet lyder den dumpe Plejl
fra Loen i Sne begravet;
snart ligger Gaarden med Tag og Tegl
paa Hedens flygende, hvide Spejl
som Øen i Verdenshavet.

strænge, en Forstærkning af *stræng*; *Klyne*, store Mosetørv.

JULEAFTEN.

(1902.)

Og Far gaar rundt paa Loen
og ryster Halm og Havrestraa,
han bærer Vand til Koen
og Mælk til Kalve smaa;
han stikker Hø i Faarets Hæk
og stryger det om Kinden,
imens han glider væk.

Og Katten staar paa Hjaldet
og strækker Hals og springer ned
og mjaver lidt i Faldet
af bare Kjælenhed;
og Hakkelsemaskinens Hug
de skjærer gennem Kvælden
som haarde, tunge Suk.

Og Far han ta'r nu Limen
og fejer op og rejser Vind,
mens Sølv-Maanestrimen
staar over Tærsklen ind;
han skifter Halm i sine Sko
og sætter Pind for Døren
og skjænker Kvæget Ro.

Saa staar han lidt og grunder
med Øjnene mod Jorden vendt;
han gi'r sig gode Stunder,
for nu er Dagen endt.
Fra Ladetagets gamle Skjæg
det drypper støt og stændigt
mod Syldens gule Klæg.

Saa gaar han hen til Hunden,
der vogter bønligt paa hans Færd:
„Hvorfor skal Du staa bunden,
nu Julen er saa nær!“
Dens Lænke klang mod Stenen brat;
Pasop kan næppe sanse,
han springer som besat.

Men bag de lave Ruder
der vikles Dug af Mangelstok;
paa Risten Stegen spruder,
og Mor har sat sin Rok.
En Krans af Gran om Spejlet gaar,
trearmet Julelyset
paa Messingstagen staar.

Stadstøjet frem er hentet,
og Ovnene staar paa blanke Ben;
med Sand er Gulvet strentet
helt ud paa Trappens Sten;
og over Bedstemoders Stol
der straalet Strygejærnet
mod Loftet som en Sol.

Saa træder ind i Stuen
besindigt Karl og Arbejdsmand
og skubber langsomt Luen
ind over Bænkens Rand;
de spejder langs det hvide Bord
og rokker sig til Sæde
foruden mange Ord.

Mor titter frem bag Klinken,
af Skorstensilden rød om Kind.
Far kender hendes Blinken
og henter Flasken ind;
det stemmer alle Sind i Dur,
den klare, gyldne Væske
er farvet med „Tinktur“.

— „Fik Øget nok at æde,
og har nu Koen ingen Savn,
saa sæt jer kun til Sæde
enhver i Jesu Navn;
med sulten Mund er ingen glad,
men der er langt til Bunden
i Julens Sulefad.“ —

Snart høres Skeer klinge,
og hvert et Sind er mildt og mæt,
og Duftens fede Ringe
omslutter Skaren tæt;
og Pudlen med det laadne Bryst
ser op fra Bordets Tremmer
i lækkersulten Lyst.

Men ude drypper Taget,
og Himlen staar saa høj og kold;
selv Maanen er nu draget
med Lygten Gud i Vold.
Men langs den mørke, vaade Jord
staar tusind Lys og blamrer
fra Bønders Julebord.

RØGTER-ANDERS OG HANS MOR.

(1904.)

Tho a er no Røjter, og a er fræ Fløj,
mi Muer hun kam jo fræ Trøwed.
Hun nær' sæ som Skræjer, ilav a bløw føj,
og aaltid med Armud hun døwed.
Hun ried og stak æ Næt med æ Daa
og gløj' saa geswindt hinne Ja'en;
det er træls aa vær' te, nær en nap tær vær' glaa,
for æ Fød' ska'en ha, ja det ska'en.

Hun var kuns en spirrise, lilajte Kwind',
men som hun kund' brug' hinne Finger';
ja nær en Naals Tro' hun skuld' risp' heller twind',
de gik som æ Lærki si' Vinger.
Og som hun da kund' handtir' hinne Saws!
— Hwer øwles Strimmel fæk a'en,
hwer Tro' og hwer Tromm', der fild aa fræ æ Klaws',
— for æ Bø'en ska'en gled', ja det ska'en.

Der sto' i wor Kalgo' en jenle Pa' Kôl,
og nær hun no rigtig vild' gott' sæ,
og ind' war for mørk te aa træj' hinne Nôl,
saa kam hun herud og saatt' sæ.
Saa sang hun en Vis' om Sorrig og Gled',
og somtid' a tykkes, a ka' en;
for det som si' Muer haar lær' jen aa kwed',
det ska'en hold' aa, ja det ska'en.

Æ Dôg ku' begynd' aa trill' i æ Kôl,
og Folk ku' forlængst vær' i Sengi,
men hun haaj no glemt baade Pesja'en og Nôl
for aall' de Fowl' i æ Engi.
Og a laa og sov ind mod hinne Knæ,
— for bitte og stummelwon wa'en —
indte hun saa wat mæ og bor mæ derfræ;
for de Smo ska'en sorg' for, det ska'en.

Gud ved, hwad hun tint', nær mæ sølle Baaen
hun kyst, men' æ Skyer saatt' Gorer?
Nær a vaagnt op, fand' a Dôg po mi Haând;
a tinker, det war hinne Torer.
Saa haaj hun wal grædt for den Lykk', der forswand,
hwormøj hun saa tegged og ba'en,
den Daa de som Lig bor Jens Fisker iland;
— for rykkes og revves det ska'en.

Aaja sølle Muer, der saa sjalden war glaa'!
 Hun bløw nok nøj bleg mod æ Sidsten;
 men bleger' end nowtid hun war nok den Daa,
 de kam og laa' hind' i Kisten.
 — Der er manne, der ta'r fræ Tusind æ Fød'
 og sjel ett gjør Nytt' for en Kja'en,
 men sø'n bette Kwind', der haar slæft sæ tedød',
 hind' ska'en sætt høt, ja det ska'en.

— Ja, nær en ret tinker ved aal·den Fortrær,
 der gjør hwer en Fatte' te Hejring,
 saa hwisker en somtid': Aa, war do Worherr',
 saa skuld' der skam ski en Forbejring!

— — Men nu maa a ud aa si te æ Kow,
 om æ Gjewt en haar·ædt, som a ga'en;
 no er æ paatid', te æ Høwder faar Row;
 for æ Kyer ska'en pass', ja, det ska'en!

Føj, født; *døwed*, døjet; *gløj*, glødede; *Ja'en*, Jærn (Persjærn); *nap*, knapnok; *glaa'*, glad; *spirrise*, spinkel; *lilajte*, temmelig lille; *Finger'*, Fingre; *Tro'*, Traad; *Saws*, Sax; *øwles*, overflødig; *Tromm'*, Garnende; *Klaws'*, Garnfed; *sto'*, stod; *Kalgo'*, Kaalgaard; *Kôl*, Kaal; *kwed'*, kvæde; *Dôg*, Dug; *haaj*, havde; *Pesja'en*, Persjærn; *Fowl'*, Fugle; *stummelwon*, usikker paa Benene; *wat mæ*, vækkede mig; *men'*, mens; *Gorer*, Lyrer (lange hvide Nat-skyer); *nowtid'*, nogensinde; *Kja'en*, Kjærne; *høt*, højt; *Fortrær*, Fortræd; *Fatte'*, Fattig; *Hejring*, sølle forsømt Skabning; *ski*, ske; *Ferbejring*, Forbedring; *Gjewt*, Givt; *Row*, Ro; *Kyer*, Køer.

JENN' HJEMM'.

(1902.)

Æ Blaanner de drywer,
og æ Swaanner de flywer,
og æ Fowl de flokkes i æ Kjar';
æ Blaad' de salder,
og æ Hawl de ralder,
og æ Blæst den tar i æ Dar'.
Men a seijer ind' ved æ Skyw
og tarer æ Dog af mi Rud';
for nær en er gammel, og æ Knoger er styw',
er ind saa laant bejer end ud'.

Æ Suel den skjenner,
og æ Skygg' den gjenner,
og æ Kokk' de gaaler saa glaad';
æ Plejl den pikker,
og æ Klok' den dikker,
— og æ Ugl hun seijer o æ Laad'.
Men a ska' wal hold' mæ' i Rumm',
for ind' er det mjest af mi' Gled';
nær føst det slaar ind med aa bus' af Nordowst,
saa blywer æ Brokk' i hans Red'.

Æ Gord blywer gammel,
æ Laad' krykker sammel,
og æ Sals haar en Klink' i si' Dar;
æ Tækki er røwn,
æ Fløj den er fløwn,
og æ Gowl den hwæler te' Nar.
Men hwad vil ett hæld' og forfald',
om Naadens Visdom ska raad'!
Faar a wal end aalle æ Kukmand aa hør',
a hõt ham da føst baag æ Laad'.

Ja, her haar a sungen,
og her haar a sprungen,
og her haar a hat mi' Kon Gled';
og her haar a sowed,
og her haar a plowed,
saasnaar æ Tiddaws war tered;
og her haar a gavn med mi' Maag',
og her haar a funden mi' Fød',
og her haar a tavn mod det bette Krumm' Hjem,
ilav mi' Forælder de død'.

Mi' Faar' saatt' Snaare',
mi' Muer hun kaare'
imell' hun gik med æ Ryw';
men da de bløw kroged,
og æ Øwnsyn doged,
de so', som no a, ved æ Skyw;

de listed sæ ud te æ Hjørn;
der kund' de saā knøv sto og kig';
no legger de inden æ Kjerregordstett'
lidt nurden den søndle Dig'.

— Æ Vif' hun skriger,
og æ Blæst den stiger,
og æ Popler haar tront med aa swing';
æ Regn den pilrer,
og æ Vildgjæs hwilrer,
og æ Ugl hun letter o æ Ving'.
Ja, Ungdom og Gled' de er henn',
og Sommerens Daw' de er drøwn';
og den der ett mir faar en Lærki aa hør',
han tinker paa dem, der er fløwn.

Jenn' hjemm', alene hjemme; æ Blaanner, Skyerne; Fowl', Fugle; æ Kjar', Kjærene; salder, aftage; ralder, rasler; sejjer, sidder; æ Skyw, Bordskiven; nær, naar; æ Knoger, Lemmerne; laant, langt; æ Kokk', Hanerne; bus', storme (om Vinden); Brok, Grævling; Gord, Gaard; krykker sammel, synker sammen; æ Sals, Stuehuset; Tækki, Taget; røwn, revet; Fløj, Vindfløj; hwæler, helder; Nar, Nord; Kukmand, Gjøg; Kon, Smule; Maag', Mage; bitte Krumm', b. Smule; kaare', kartede; doged, dugget; so', sad; tront, travlt; pilrer, smaafalder; hwilrer, larmer; drøwn, dreven væk.

MOSEPIGEN.

No søen vil du aaltsaa forlaad' mæ, Jens Fløj,
og læ' mæ sejj' jenne aa sørr' —
og græd' ved mi' Stripp', nær a malker mi Kow,
og sukk', nær a ponne om mi' Tørr'!
Hvor jenle a faar æ ved Awten, Jens Fløj,
nær æ Folk er gan hjem fræ æ Mues,
nær æ Røg fra mi' Skorsten den drywer saa laant,
og du plejer aa komm' her med en Rues'!

Den Daa a plot Krusbær ved Sejbæk, Jens Fløj,
og du fæk mi' Buttet aa bær',
da skuld' en saa' nej te di' Haând og di' Trow,
saa haaj en wot fri no for aa græd'.
Ja hwis en haaj aalle holdt af dæ, Jens Fløj,
saa haaj æ wot letter' no aa løw';
men som Verden no jen Gaang haar lawed wor Sind,
ja saa vil vi som-mjest hinaan' bedrøw'.

Men stø'st af de Sorger, du gjord' mæ, Jens Fløj,
 war den, te a ett kan dæ glemm';
 a hower hwer Tor' og hwer Blink i di' Yw',
 og nok saa ring' en Bevren i di' Stemm'.
 Og nær nu den Bitte er føj' dæ, Jens Fløj,
 kaski du da linner paa mi' Dar;
 og saa ta'r du mi Haând
 for en jenle Graan Staând,
 men' æ Frøer di' synger i æ Kjar.

søen, saaledes; sejj', sidde; jenne, alene; sørr', sørg; Stripp', Malkespand; ponne, smaapusler; jenle, enlig; gan, gaaet; æ Mues, Mosen; laant, langt; aa, at; Rues', Rose; Daa, Dag; plot, plukked; Krusbær, Tyttebær; Buttel, Bærspand; saa', sagt; Trow, Tro; haaj, havde; wot, været; aalle, aldrig; løw', leve; som-mjest, næsten altid; hower, husker; Tor', Taare; Yw', Øje, den Bitte, Barnet; føj', født; en jenle Graan Staând, et Øjeblik; men', mens; æ Kjar, Kjæret.

MI' NANNEN, JA.

(Skotsk Motiv.)

(1903.)

Der gaar en O her vejsterpo
med Fleg omkring og Kwanne, ja;
aa, der war det en Lyst aa go
i Awtensdôg med Nanne, ja!

Æ Suel er nied', men øwer æ Hied'
der flywer en Pa' Tanne ja;
æ Gjej han slaar, æ O den gaar
med aal mi' Sind mod Nanne, ja.

Nys drøw en Æl; der kam en Hwæl
som fræ wor Møllers Swanne ja;
ok, de er tow, ka' sow i Row,
nær a maa tink' paa Nanne, ja.

Æ Nætter er no mørk' og kold',
æ Vejlo wot og wande, ja,
men a gaar øwer Kjar' og Knold'
og vejsterud til Nanne, ja.

Der staar en Lys i Nannes Rud'
for mæ og ingen anne, ja;
te ett a gaar i Syk derud'
men vinder hjem te Nanne, ja.

— Ved Pig'erbø'en det tit er swær
aa skjell' æ Own' fræ Kjanne ja,
men det ta'r a mæ aalle nær,
saalæng' a haar mi' Nanne, ja.

For gaar æ gjemmel Ondt hæ' Godt,
og stige' heller strande' a,
saa er hun mej i mi' Komplot,
mi' Dawsens Gled', mi' Nanne, ja!

æ O, Aaen; *Fleg*, bredbladet Græsart; *Kwanne*, en Skærmpolte; *Awtensdôg*, Aftendugg; *Tanne*, Terner; *Gjej*, Gædden; *Æl*, Byge; *Hwæl*, Skrig; *Row*, Ro; *wot og wande*, vaadt og vandet; *Kjar'*, Kjær (Flertal); *Syk*, Synk *skjell'*, skille; æ *Own*, Avnerne; *Kjanne*, Kjærner; *gjemmel*, gjennem.

MIN HJEMMEN.

(1901.)

Jeg er født paa Jyllands Sletter,
der hvor Lam af Lyngen nipper,
der hvor hvergarnsklædt og liden
Moder tørred sine Stripper.

Helst jeg mindes Sommerkvælden,
naar de tunge Stjærner tændtes,
medens under Portens Mørke
Stud og Hors af Selen spændtes.

Rugen stod mod Lervægsgavlen,
bøjet svagt af Junidræet;
Duggen faldt paa Gjøgens Vinge,
hvor han gol i Hyldetræet.

Koen stod med Reb om Øret
ved en frønnet Vognkjæp bunden
med en Kat paa hver sin Side
og med Drøvets Drevl fra Munden.

— Inde var kun lavt til Loftet,
Maanen kasted Lys i Stuen;
Bedstefar i Lædertrøjen
stavred om ved Skorstensgruen.

Mor gled ind ad Frammesdøren,
slæbende paa Malkespanden;
snart har Koens varme Drikke
fyldt hver Barnekop til Randen.

Far kom kroget ind fra Stalden,
hængte Trøjen op ved Bjælken,
spiste tavs, indtil han sagde:
„Lad os takke Gud for Mælken!“

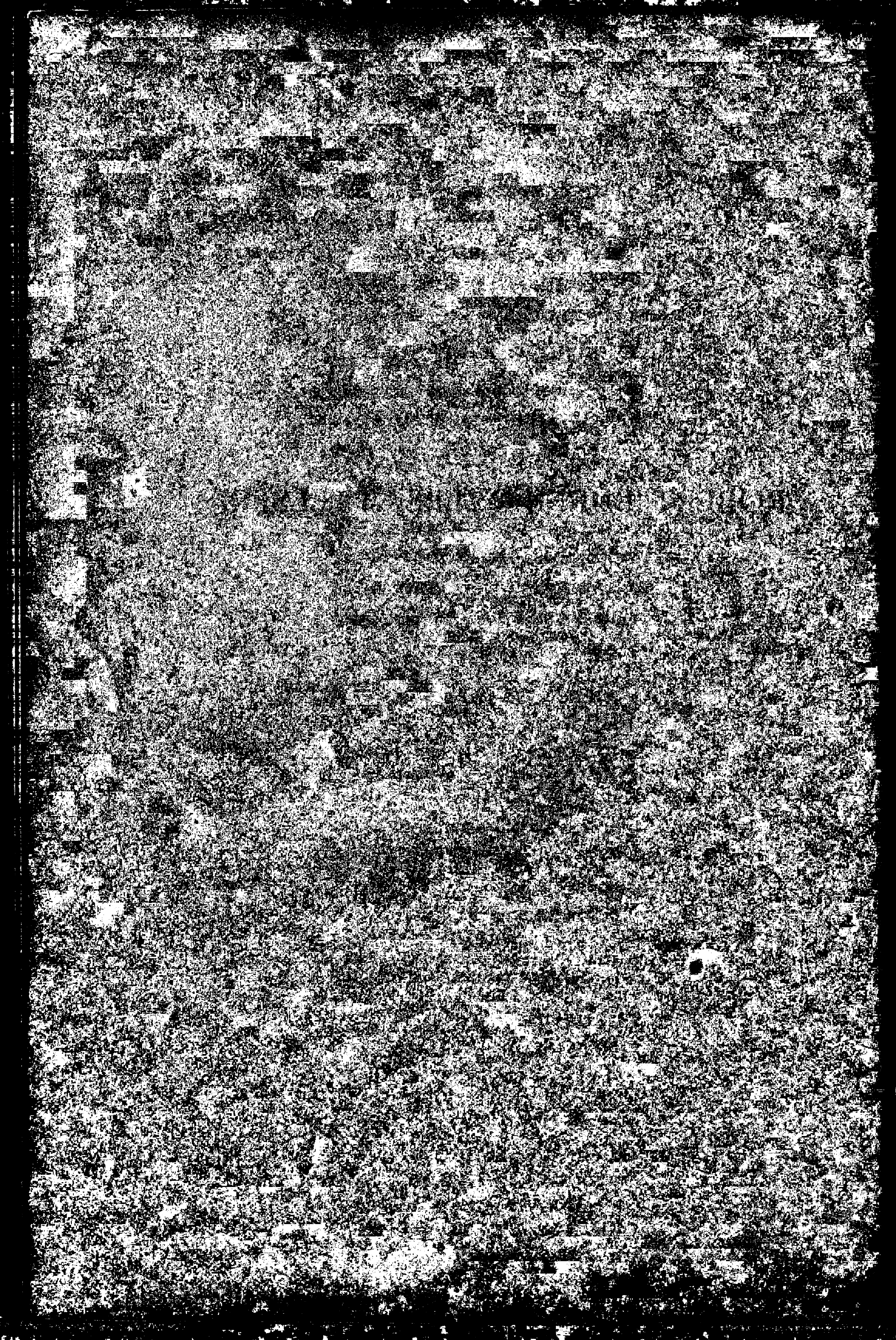
Bad vi da i Lys fra Maanen,
som kun Børn og Bønder beder,
medens tunge Stjærner tændtes
over brede, tavse Heder.

Strippe, Træspand hvoraf den ene af Staverne danner et Haandtag; *Dræ*, Kornets Støvblomster; *Drevl*, Dyrets nedhængende Sagl; *Frammes*, Køkken.

ROBERT BURNS-OVERSÆTTELSER.

FRA SKOTSK DIALEKT.

(1898.)

DE LYSTIGE TIGGERE.

I.

En Nat da Løv lig Flagermus
nedsejled over Gaard og Grus
for Nordenvindens Rusk,
da Haglen slog mod Bondens Væg
og Granen stod med Rim i Skjæg,
og hvid var Digets Busk,
da sad en lystig Tatertrop
i Katte-Nancys Hytte
for Pjalterne at drikke op
med alt det gjorte Bytte;
til Skaalen og Skraalen
de dansed og de sang;
ved Stampen og Trampen
lydt Kjøkkentøjet klang.

Tæt op mod Ovnen sad der én
i røde Pjalter; mod hans Ben
stod fyldte Tigger-Sække.
Hans Dulle hviled i hans Arm,
af Drik og Kjærtegn rød og varm
hun smiled til den Kjække.
Kys fik hun af ham uden Stop
og Vin i svingfuldt Maal,
mens graadigt hun holdt Munden op,
som Tiggeren sin Skaal.
Hvert Smask da gav Klask, ja
som Piskesmæld i Vang,
til svinglende og dinglende
han rejste sig og sang:

II.

Jeg har Krigens Gud til Far,
og i mangt et Slag jeg var;
mine Hug og mine Ar
tog jeg mod, som de kom;
dette tog jeg for en Tøs;
dette fik jeg af en Fløs,
da mod Fransken det gik løs
under Trommers Bom-Bom.

Mine Læreaar de faldt,
da i Kanada det gjaldt,
og min Fører for Gevalt
under Hug segnet om;
og jeg tjente endnu fort,
den Gang Moro kom til kort
og blev lagt i Jorden sort
under Trommers Bom-Bom.

Ejheller jeg da Pjalt var
nu nylig ved Gibraltar,
men la' paa Krigens Altar
to Lemmer helt from;
hvis atter Fjenden slumper
ind over Grænsen, humper
jeg med paa mine Stumper
under Trommers Bom-Bom!

Skjønt jeg nu er blot et Kræ,
der maa betle Brød og Læ,
med en Arm og Ben af Træ,
mens min Lomme er tom,
er jeg glad dog ved min Flaske,
ved min Tøs og ved min Taske,
som da Kugler hørtes plaske
under Trommers Bom-Bom.

Og skjønt Haaret nu er graat,
og skjønt tit mod Vejret raat
jeg maa rejse mig mit Slot
i en Skovhules Rum
— blot min Sæk man købe vil,
saa min Brændevin slaar til,
tør jeg møde Fanden selv
under Trommers Bom-Bom!

III.

Han slutted; men det vilde Kor
end rysted Tag og Grund,
mens skræmte Rotter baglænds fór
helt ind til Hulens Bund.
En Spillemand fra Krogen skreg:
Da capo! Næste Stund
Soldaterglutten rejste sig;
og nu holdt alle Mund:

IV.

Engang var jeg Mø, skjønt jeg mindes ej naar,
og stadig min Længsel til Ynglinger staar;
en Dragon af en Trop blev min Far paa en Nat;
— hvad Under, jeg elsker den raske Soldat.

Den første jeg favned, en rødmusset Knøs,
han dundrede altid paa Stortrommen løs;
hans Ben stod i Bue, paa Sned sad hans Hat;
hvor var jeg forlibt i den raske Soldat!

Saa kom en Hr. Pastor og kryssed min Vej,
han vovede Sjælen, og Legemet jeg.
For Kirken nu Trommen i Stikken blev ladet,
jeg viste mig falsk mod min raske Soldat.

Snart fandt jeg dog Fromheden mindre bevendt,
hvad var vel en Præst mod et helt Regiment?
For det stod jeg rede og altid parat,
jeg spurgte kun efter den raske Soldat.

Saa tog jeg til Posen, dengang vi fik Fred,
til jeg mødte ham dér paa et Marked et Sted;
hans Pjalter fra Krigen for mig var en Skat,
hvor nød mine Øjne den raske Soldat!

Min Alder? — Jeg ved den jo ikke engang;
men end kan jeg glædes ved Vin og ved Sang;
saalænge kun Haanden om Glasset har fat:
et Leve min Helt og min raske Soldat!

V.

Men Anders sad i Krogen trang
og drak og kneb en Tatertøjte,
hvad Koret sang og ikke sang,
det raged ikke dem en Døjte;
tilsidst han haled op sin Fløjte,
skar en Grimace, vakled frem,
men før han blæste til med Klem
gav han et Smækkys til sin Tøjte:

VI.

Én er Nar, naar han faar en Taar Vaadt,
én et Fæ under Sagens Plædering;
én som Taabe er blot en Per Tot,
men jeg selv er kun Nar af Haandtering.

Min Gudmor hun gav mig en Bog,
paa Kløgt jeg begyndte at haabe;
jeg tror, mit Talent jeg bedrog,
men venter man mer af en Taabe?

Jeg vover min Hals for en Dram,
en Tøs er mig mere end Brødet;
hvad venter I andet af ham,
der er Nar i Aanden og Kjødet!

Man bandt mig engang som en Stud,
for jeg havde sviret og svoret,
i Kirken jeg Skoser holdt ud;
jeg skulde i Fuldskab ha' horet.

Jeg, Anders, som gjøgler for Grin,
bør næppe med Dadel anfaldes,
der er jo en Gjøgler helt fin,
som Justitiarius kaldes.

Se denne Filur i sit Fløj
at skjære Grimacer og glamme
ad Folk om vort „lurvede Gøgl“,
skjønt hans gjør vort tifold til Skamme.

I venter Moralen, nuvel,
— og Glasset det venter paa mig:
Den Mand, som er Nar i sig selv,
er større Tosse end jeg!“

VII.

En kraftig Kvind kom nu til Mæle,
en Mester i det Fag: at stjæle;
saa mangan Pung hun havde hugget,
saa mangan Pægl hun havde drukket;

en Højlandsknøs hun havde valgt,
hvem man i Galgen havde kvalt;
med megen Graad hun fanged an
med Sangen om John Højlandmand:

VIII.

En Højlandsgut jeg elsked frit;
Lavlandets Lov han ænsed lidt,
men han var trofast mod sin Klan,
min tapre Gut John Højlandmand.
Sing hej, min gjæve Højlandmand!
Sing ho, min gjæve Højlandmand!
Der er ingen Knøs i dette Land,
der ligner min John Højlandmand!

Hans Kappes Bræm, hans Tæppes Kast,
hans gode Slagsværd, blankt og hvast,
mangt Kvindehjærte stak i Brand!
— min tapre Knøs, John Højlandmand!

Fra Tweed til Spey vi strejfed om
i Sus og Dus, saa langt vi kom;
han frygted ingen Mand og Stand,
min kjække Knøs, John Højlandmand.

De drev ham over Havet bort,
men Træets Knop kom selv tilkort,
før næste Vaar jeg laa forsand
i Favnen paa John Højlandmand.

Men ak, de fanged ham tilsidst
og lænked ham bag Fængslets Rist;
Forbandelse paa dette Land!
de hængte min John Højlandmand!

Som Enke gaar jeg nu omkring
og glædes ej ved nogen Ting;
i Flasken jeg kun drukne kan
min Tanke paa John Højlandmand!“

Sing hej, min gjæve Højlandmand!
Sing ho, min gjæve Højlandmand!
Der er ingen Knøs i dette Land,
der ligner min John Højlandmand!

IX.

En lille Praas med Fjol og Bue
fik her sit Hjærte bragt i Lue

ved Synet af den svære Frue,
i Taarer smæltet,
skjønt han kun naa'de med sin Hue
den Viv til Bæltet.

Med Haand paa Lænd og Blik paa Vagt,
han stemte Fjolen uforsagt,
da i en *Arioso*-Takt
hin Dværg-Apollo
fremtvang med *Allegretto*-Magt
sin *giga solo*:

X.

Lad mig naa op og tørre væk
den stride Strøm, den Taarebæk,
vær du min Glut og jeg din Gjæk,
saa blæse være med Resten!

Af Haandværk er jeg en Spillemand,
jeg spiller for Pigerne trindt om Land;
af alle Viser, jeg spille kan,
den bedste er: blæse med Resten!

Vi spiller til Dans i Høst og Slet.
Aa nej, hvor vi skal føre os net!
Og allevegne drikker vi tæt
og blæser et Stykke ad Resten.

Vi gnaver glade det samme Ben
og soler Ryggen ved samme Sten;
til fælles Behag og slet ingen til Mén
vi blæser et Stykke ad Resten.

Ja, kommer du, Dejligste, ind i min Arm,
da glemmer jeg Sulten, der nager min Tarm,
og gnider min Fele og svælger min Harm
og blæser et Stykke ad Resten!

XI.

Nu sprang en kraftig Tater op,
jaloux paa Spillemanden,
og rev en Kaarde fra dens Strop
og rynked bistert Panden.
Han trued med at flække ham,
som Kokken flækker Hjejler,
og saadan grundigt stække ham
som denne Dames Bejler.

Med angstfuldt Blik den kaade Strik
— han var jo kun saa liden! —
nu knæled ned og bad om Fred,
og dermed endte Striden;
og skjønt hans Hjærte bæved ved
at se de tvende gantes,
saa lo han dog ad Visen med,
da ingen Omvej fandtes:

XII.

Min Snut, drag med en Kobbersmed!
— for det er min Bestilling;
saavidt jeg før, som Kristne bor,
og tjente mangel Skilling.
Jeg tog mod Mynt og fik begyndt
helt godt paa Exercitsen,
men strøg afsted; —
den raske Smed
ham smagte ej Militsen.

Naa Tøs! saa værg dig mod den Dværg
med al hans Væv og Blødsind,
og slut dig til en ærlig Sjæl
med Randsel og med Skjødskind.

Ved denne Stob, min Tro og Haab
og ved min gode Klinge,
hvis du faar Nød og fattes Brød,
da gid af Tørst jeg springe!

XIII.

Den Sanger sejred, Kvinden sank
i Smedens Favn omkuld,
dels for hun halvt var elskovskrank,
dels for hun helt var fuld.
Sir Violino holdt sig rank,
tog til sin Hattepuld
og ønskede dem fra Lykkens Bank
Tilfredshed, Held og Huld
samt Øl den Nat.

Men Drengen Amor slap en Pil,
en „Dame“ mærkede Svien
og søgte hos vor Spil'mand Hvil
i Læ af Hønsestien.
Men hendes Husbond dansede Reel
og tørned rundt som Bien,
naar den er vred, — dog snart i Smil
han skiftede Melodien
og lo den Nat.

Han var en Ka'l! — saa bindegal
som Bakkus kunde fæste;
og skjønt hans Lykke tit var skral,
var hans Humør det bedste.
Om ét han bad: at være glad,
og ikkun Tørst han frygted.
Hans Pest var Tvang, hans Fest var Sang,
og saadan Musen røgted
hans Kald den Nat:

XIV.

Jeg er Poet og ilde set
hos Folk af Stand og alt det;
men Hoben selv den lytter til,
som selve Livet gjaldt det.
For alt det, og alt det
og meget mer end alt det.
En strøg der men jeg har to igjen,
d'er Kvinder nok for alt det.

Jeg aldrig fik af Musers Drik,
Castalias Væld og alt det,
men Bæger-Skum af Vin og Rom
— jeg Helikon har kaldt det.

For Glutter smaa jeg ej kan staa,
jeg elsker dem og alt det;
sligt bød jo Gud; hans Visdomsbud —
sig, skulde jeg ha' kvalt det!

En Stund du nød i Lykkens Skjød
med Kys og Klap og alt det.
Hvorlænge vil dit Held slaa til,
før Tidens Gus har svalt det?

De Tøse har gjort mig til Nar
ved Smil og List og alt det;
dog: deres Skaal til bredfuldt Maal!
De drager mig trods alt det.

For alt det og alt det
og meget mer end alt det!
For deres Vel jeg gav min Sjæl
og mere til for alt det!

XV.

Saa sang den Skjald, og Nancys Hus
gav Lyd af Skraal og Bifaldsbrus
og Træskotramp og Hvin,
det sidste Shawl, det sidste Slag,

den sidste Pjalt paa deres Bag
blev solgt for Brændevin.
Den muntre Flok, der ej fik nok
i Skjaldens første Sang,
bad ham — hej-hop! at løse op
for Posen end engang.

Op sprang han, saa sang han
af alle Livsens Kræfter;
da hven man og gren man
og sang Refrænet efter:

XVI.

Se dog hvor vor glade Klynge
hylles ind i Bollens Damp!
Lad os drikke, lad os synge,
lad os glemme Livets Kamp!

Pyt med dem som kræver Galger!
Frihed er en herlig Fest!
Loven er kun for Kanaljer,
Kirke blev kun til for Præst.

Hvad er Titler, hvad er Velstand,
hvad er Ros paa Ærens Vej?
Blot min Glæde ej har Stilstand,
rager Resten ikke mig.

Dagen tures bort, og svinder
Solen bag den mørke Sø,
sover vi hos vore Kvinder
i en Lades friske Hø.

Tror I Dampens Vogntog løber
lettere fra Sted til Sted,
tror I Ægtesengen røber
større Maal af Kjærlighed?

Livet er et Variorum,
ingen ser hvor langt det naar;
lad dem snakke om Decorum
der selv Titler gi'r og faar.

Skaal for vore Tiggersække,
Skaal for hver en pjaltet Dreng;
Glut og Randsel, — leve begge!
Hurra for vort glade Slæng!

FINDLAY.

„**H**vem staar dér ved min Kammerdør?“
„Hvem vel uden Findlay?“

„Da maa Du gaa! Du taales ej her.“

„Vist gjør jeg saa!“ sa' Findlay.

„Hvi gaar Du som Tyv i By?“

„Ja, kom og se!“ sa' Findlay.

„Du gjør en Ulykke før næste Gry!“

„Vist gjør jeg det,“ sa' Findlay.

„Staar jeg op og ta'r Dig ind —“

„Tag mig ind!“ sa' Findlay,

„jager Du Drømmene fra min Kind.“

„Vist gjør jeg det,“ sa' Findlay.

„Kommer Du under mit Kammers Tag —“

„Bare jeg kom!“ sa' Findlay,

„bliver Du her til højlys Dag.“

„Det gjør jeg vel,“ sa' Findlay.

„Hvis Du bliver i Nat, min Ven —“

„Hvad jeg gjør!“ sa' Findlay,
„frygter jeg for, Du kommer igen.“

„Det gjør jeg nok!“ sa' Findlay.

„Hvad der end sker i mit Kammers Skjød,“

„Ske, hvad der vil!“ sa' Findlay,
„saa maa Du dølge det til din Død!“

„Stol kun paa mig!“ sa' Findlay.

JENNY I RUGEN.

Vaad til Skindet er nu Glutten
af at gaa i Rug,
vaad om Hoften, vaad om Futten
af den kolde Dug.

Stakkels Jenny, vaad er Glutten
nu til Hverdagsbrug,
vaad om Hoften, vaad om Futten
af at gaa i Rug.

Hvis nu Gutten mødte Glutten
gaaende i Rug,
skulde Glutten nægte Gutten
et Par Kys i Smug?

Og hvis Glutten mødte Gutten
paa et øde Sted;
og saa Gutten kyssed Glutten,
kom det nogen ved?

Stakkels Jenny, vaad er Glutten
nu til Hverdagsbrug,
vaad om Hoften, vaad om Futten
af at gaa i Rug.

Futten, Kjælenavn for Foden.

JOCK RAB.

O saa I min Kjærrest, min Eppi' Mac Nab,
o saa I min Kjærrest, min Eppi' Mac Nab?
I Haven — javist! hos Greven — som sidst!
Hun vil ej komme hjem til sin egen Jock Rab.

O, kom dog hjem til mig, min Eppi' Mac Nab,
ja kom dog hjem til mig, min Eppi' Mac Nab;
hvad slet du har gjort, om smaat eller stort:
velkommen du er hos din egen Jock Rab.

Hvad svarer min Kjærrest, min Eppi' Mac Nab,
hvad svarer min Kjærrest, min Eppi' Mac Nab?
Det svarer hun dig: Pak du dig din Vej!
For evigt forlod hun sin egen Jock Rab.

Hvi skulde vi mødes, min Eppi' Mac Nab,
hvi skulde vi mødes, min Eppi' Mac Nab!
Saa let som et Vejr, saa falsk men saa kjær!
Du knuser jo Hjærtet i stakkels Jock Rab!

TIBBI DUNBAR.

O vil du gaa med mig,
skjøn Tibbi Dunbar?

O vil du gaa med mig,
skjøn Tibbi Dunbar?

Vil Du ride en Hest
eller styre et Par,
eller gaa ved min Side,
skjøn Tibbi Dunbar?

Jeg agter kun lidet
din Far og hans Penge,
kun lidt dine Slægtninger
stolte og strænge.

Men sig, du vil ha' mig,
saa lidt jeg end har,
og kom, som du staar der,
skjøn Tibbi Dunbar!

DUNCAN GRAY.

Duncan Gray kom her som Fri'r,
ha, ha for Bejlen der,
Julenat da her var Svir,
ha, ha for Bejlen der,
Meggi Nakken gav et Slæng,
saâ paa Duncan knibsk og stræng,
saa han stod der som en Dreng,
ha, ha for Bejlen der!

Duncan svor sig selv til Mén,
ha, ha for Bejlen der.
Meg var døv som Stok og Sten,
ha, ha for Bejlen der.
Duncan sukked ud og ind,
græd sig Munden vid og vind,
skreg, det blev hans Ligkist'pind,
ha, ha for Bejlen der!

Tiden læger alle Saar,
 ha, ha for Bejlen der —
ogsaa dem, som Elskov slaar,
 ha, ha for Bejlen der.
„Bør jeg“, — trøstet han sig selv,
„la' en Tøs slaa mig ihjæl!
Hun for mig kan gaa til Hel — —!“
 ha, ha for Bejlen der!

Det forstaar vor Doktor kun:
 — ha, ha for Bejlen der —
Meg blev syg, da han blev sund —
 ha, ha for Bejlen der.
Noget dybt i Hjærtet sved,
Barmens Rund gik op og ned,
Blikket røbed, hvad hun led,
 ha, ha for Bejlen der!

Duncan's Sind var purt som Guld
 — ha, ha for Bejlen der —
Meggis Skæbne medynksfuld,
 ha, ha for Bejlen der.
Duncan saa, hvor hun var sød;
hvorfor volde Barnets Død?
Nu hun smiler paa hans Skjød —
 ha, ha for Bejlen der!

NANCY.

Husbond, Husbond, stands dit Kiv,
er du fra dig selv, Mand!
Er jeg end din Ægteviv
er jeg ej din Træl, Mand.
„Ikkun én befale kan —
Nancy, Nancy;
bør da Kvinde eller Mand?
Svar mig, Nancy.“

Fordrer mere du af mig
Lydighed og Træl'sind,
løber jeg, ved Gud, min Vej,
saa Farvel, min Dril'pind!
„Nu bedrøver du din Ven,
Nancy, Nancy,
skjønt jeg fandt vel én igjen,
søde Nancy!“

O, om Hjærtet, saa forsagt,
brast ved hvad du spaar mig!
Har du mig i Graven lagt,
prøv hvordan det gaar dig!
„Aa ved flittig Bøn og Tro,
Nancy, Nancy,
falder Sindet nok til Ro,
søde Nancy!“

Hjemme faar du ingen Fred,
der skal blive Fest dér!
Helveds Hær fra Gravens Bred
byder jeg til Gjæst dér!
„Ta'r jeg atter én som dig,
Nancy, Nancy,
flygter Fanden selv sin Vej,
søde Nancy!“

MÆND OG MENINGER.

DIGTEREN BJØRNSTJERNE BJØRNSON.

Hvor Ørnene drømmer bag rimtyngt Gren,
der sidder en Gamling som hugget i Sten;
hans Manke den bruser som Elveskum,
og Fjældkilder klunker der rundenom.

Mens Sagaens Stortid i Mørke er endt,
og Oslo er sunken, og Hlade er brændt,
og Høvdingenavnet en Frase snart,
hin Aulestads-Høvding har Tiden spar't.

Der jog som en blaanende Elv i hans Blod,
som Laxens i Fossen saa strid var hans Mod;
han vilde se Norge og Norden stærk,
i Nordfolket skue sin Ildsjæls Værk.

Han byttede Hjærte med Ungdommens Hær;
i haardhændet Kamp fik vi Høvdingen kjær;
han flytted ej Grænser med Støbestaal,
men vakte vor Længsel og gav den Maal.

Først sad han med Grundtvig i Kærren hos Thor,
og Graaulven tuded, mens Bukkene fôr;
saa drog han med Darwin paa Højfjældsferd,
saâ Verdener stige af Solbrandsskjær.

Og Sangene randt fra hans undrende Streng
saa friske som Blomster af nyslaaet Eng;
de kommer imod os fra Eng og Ø
med Ungpige-Latter og Duft af Hø.

Og Bøgerne fulgte i Sangenes Spor;
hans Værker langs Kysten som Langskibe fôr,
og lagde den Gamle saa brat til Land,
stod Pressen og Kirken og Alt i Brand.

Han knalded med Pisken fra Solgudens Vogn,
Hans Hærpile hastet fra Sogn og til Sogn:
men sank over Sindet et Pust af Fred,
da sang han for Norge, saa vi sang med.

— Højt løfter vel Dovre sin snehvide Krop;
i højere Glans naar dog Ætlingen op;
de tvende vil favne den norske Jord,
mens Skibe og Skægter gaar rundt om Fjord.

REDAKTØR VIGGO HØRUP.

(1902).

Grøn staar Vinterrugen
ind mod snelagt Gaard;
tung og bred i Smugen
Sjællands Bonde staar;
skyet Panden luder,
Øjet graadfyldt ser.
Aa! saa har han spurgt det:
Hørup er ej mer!

Runden af vor stærke,
sejge Bonderod
bar han Folkets Mærke
paa sin Herde god.
Folket gjaldt hans Tanke,
Folket rundt vor Sø,
Folket, hvor det vender
Furen under Ø.

Kornets Sus og Sange
leged i hans Stil,
Sol fra Vig og Vange
tindred i hans Smil;
Skalkeblinket lyped,
kom du ham for nær,
som en Dolk, der vendes
brat i Solens Skær.

Landets Bøgedale
hvisker end hans Lov;
aldrig bedre Tale
klang i Sjællands Skov;
Bøgen stod og lytted
med sit fine Blad,
Folkets tyve Tusind
jubled hjærtetglad.

Med den danske Sommer
var hans Aand i Pagt,
Sprogets Bær og Blommer
ved hans Haand blev lagt.
Som en Valmukrone
over Nælders Top
steg hans ranke Klarhed
over Vrøvlet op.

Hørups Manddoms-Tanker
— Høst af bedste Tægt —
blev som Redningsplanker
for en kærtret Slægt.
Dumt at tro, han skjæmte,
blot fordi han lo;
Alvor stod bag Spøgen
med sin Bondetro.

Snart de høje Bøge
grønnes om hans Gaard,
der hvor brune Høge
ned fra Luften slaar.
Han var Høgens Frænde,
Frihed var hans Krav;
Sjælland var hans Vugge,
og er nu hans Grav.

DIGTEREN SOFUS SCHANDORPH.

(1901.)

Saadan som han der fødes ikke mange
mer paa vor Kyst.

Latter og Taarer kæmped i hans Sange
som i hans Bryst.

Tit med de bedste stredes han om Ringen,
førte blandt Brødre Viddets Marchalstav,
og hans Pile ingen
Saarfeber gav.

Der hvor en Krans af brede, grønne Agre
favner en By,
knirked hans Vugge bagom lave, fagre
Tegltages Ly.

Saadan som Rugen duver dér mod Aften,
saa vi den duve langsomt i hans Digt,
bøjet under Saften,
vippetungt, rigt.

Han var vor Digtnings djærve Fløjtespiller,
Fløjten var Pans;
trindt mellem Bøgens midjeslanke Piller
bød han til Dans.
Junker og Pranger, Kammerraaden, Bonden
— alle var tvungne af hans Latters Magt,
maatte trampe Grunden
pænt til hans Takt.

Bedst dog at se ham i en Venneskare,
bred i sin Stol;
da blev hans Latter høj som en Fanfare,
Øjet som Sol;
Viddet sprang Buk hen over Bordets Skaaler,
Satyr og Faun med Gubben bytted Plads,
medens Lampens Straaler
gløded hans Glas.

Altid med Haanden paa Naturens Hjærte
indtil sin Grav.
„Dørene op mod Os fra Altrets Kjærte!“
saa var hans Krav.
„Blindhedens Trælle bør for Stær vi skjære,
bort med hvert trøsket Dogmes Hjærnedunst!“
Saadan var hans Lære
saadan hans Kunst.

Som naar om Høst et Ax for Seglen synker
tøvende ned,
saadan hans Hoved med de skjælmske Rynker
bagover gled.

Smilet forsvandt. De muntre Øjne sove.

Pan sin Discipel atter til sig tog;
mod de store Skove
bort han ham drog.

LANDSTINGSMAND OG LÆGPRÆDIKANT
SØREN OLESEN.

(1902.)

Gamle Søren, lad mig mindes
end engang med Pen i Haanden,
hvad du var for mig og mange,
mens du end var ung i Aanden:

Bred paa Foden, bred om Lænden,
bred og djærv og tung i Talen;
Stemmen blød og vemodsløret,
som et Aaløbs Fald i Dalen.

Intet Hovmod, ingen Fraser,
stille Ord om Kristensynet,
og to milde, brave Øjne
ærligt lysende bag Brynet.

Ordet sank i aabne Hjerter
blødt som Nattedug paa Kornet;
intet Brøl i Domsbasunen,
intet Hyl i Helvedhornet.

Og tilsidst, naar Talens Mildhed
havde Sindene bevæget,
svam og bølged Salmens Toner
varmt igjennem Kæmpeskjæget.

Stærkest var du, naar du talte
Hjærtets Sag bag Bjælkelofter,
hvor Forsamlingen og Ordet
begge gik i Bondekofter.

Der hvor Rævekløgt og Goldhed
svinger Klokken hist paa Tinge,
fik din Tale noget nedstemt,
som de Golde kaldte „ringe“.

Men for den, der sad og hungred
efter Ærlighed alene,
var dit Ord imod de andres
ogsaa her som Brød mod Stene.

— Gamle Søren, tunge Sorger
tynged paa din gamle Nakke;
længe saa jeg paa dit Aasyn,
at dit Held gik ned ad Bakke.

Skjælmen lo endnu i Øjet,
men med Skjælmen kæmped Taaren;
nu er Kampen altsaa sluttet,
og dens Udfald nævnes: Baaren!

AFHOLDSAPOSTLEN OLE NYGÅRD.

(1904.)

Han var en stille Vandringsmand,
hvis Sjæl var i hans Sag;
han spurgte ej om Navn og Stand,
men kun om Hjærtelag.
Hans Arbejdsmark var Lyngen
og Landet nær derved,
og Hedelærkens Syngen
har stedse fulgt hans Fjed.

Han gik saa glad sin Solskinssti
fra Vuggen til sin Grav,
og aldrig gik han Hus forbi,
hvor Døren kun er lav.
Hvor Hedebarnet brunes
blandt Tørvestakke graa,
der lyste ret hans Lunes
sig Tumlen med de Smaa.

Han trykked mangel barket Haand,
der var af Feber hvid;
han løsned tit de værste Baand
i Fattigdommens Strid.
Hvor vilde Magters Skygge
hang som en Tordensky,
der hjalp han til at bygge
for Fredens Gud et Ly.

Og traf du ham en Middagsstund
i Sommerrugens Læ
nedsegnet i et stille Blund
med Tasken mod sit Knæ,
hvor kunde han da smile
hvert Fnug af Træthed hen
og glad og vaagen ile
ud til sin Dont igjen!

Det er ved stille Daad som hans,
at dette Land skal gro;
vel spørges sligt ej udenlands
men slaar os ved sin Tro.
Her kjendtes ingen Vaklen:
„Gjør Gavn, saa langt du kan!
Ræk Haanden ud til Staklen;
kanske han da bli'r Mand!“

— Saa mangt et Liv blev ringet ned
med Klokkens sidste Klem.

— Om ham véd Hyttens Barn Besked,
hans Daad har Hjærter gjemt.

Naar Maanens Straaler vide

belyser Hedens Sti,
da vil de ikke glide
hans lave Grav forbi.

MINDESAMPLEREN
EVALD TANG KRISTENSEN.

(1903.)

Do slæft' med æ Kratt' øwer Jyllands Jurd,
saalæng' der en Stown war aa find';
do skjøtted æ Top, og do jawnt æ Rurd,
saa no gor æ let nok aa bind'.

De saa', do gik lidt nær mud æ Bund',
hvor aal Slaws Lig' hænger ve';
men det maatt' da vær' nø' vringelworn Hund',
der vild' gi' dæ Stræger for de'.

Tho skraft' do lidt nywer, end manne ka' lid',
og kam der en Rawt i di' Jaen,
saa kyller wal ingen æ Stro tesid',
om og der æ mjest ve' æ Kjaen.

— Do sammelt i Dyngi, Kjanner og Sto',
hwer fatte, øwersit Mind';
a sejer for mæ: det war hwel', hwa' do gjo';
og Danmark vil sej' dæ' æ sind'.

æ *Kratt*, et klodset Redskab af Form som en Kæmperive med Jærntænder til Stubbernes Afrivning; det slæbtes frem af én Mand med en Sele om Skuldren; *Stown*, en Stump af et Straa; *skjøtted*, varede; *Rurd*, Rod; *aa*, at; *saa'*, sa'; *aal Slaws Lig'*, hvadsomhelst; *nø' vringelworn*, nogle umedgjørlige; *Stræger*, Skoser; *nywer*, nøjere; *Rawt*, Räfte; *Jaen*, Jærn; *hwel*, rosværdigt; *sej'* sige; *sind'* siden.

HEDENS DEGN.

(1904.)

Saa synger jeg nu om en gammel Degn,
der ser saa langt over Lyng og Hede
og glider i Et med den Langsyns-Egn,
hvor Urkok skogrer og Ræv har Rede.

I vil nok lytte.

Vor Degn vil flytte;
om lidt saa pinder han her sin Hytte
og gaar sin Vej.

Hvor Vindene fare saa haardt afsted
og bøjer alt, hvad de ej kan brække,
der burde der krydses et Mærke ved
de faa, som Stormen ej kunde knække.

Den Gamle vidste:

Hver Storm vil miste
sin Kraft mod Aften og bort sig liste
som Pust i Korn!

Thi siger vi Tak til den gamle Degn,
der holdt sig rank i de onde Dage;
der findes ej Lys i den aabne Egn,
som ej vil blinke en Tak tilbage.

En Lærers Gjærning,
den kræver Værning,
den kræver Solskin — og Mistros Fjærning,
om den skal gro.

Og mere var han end en gammel Degn,
der sidder værdig i Hyndestolen;
paa Menighedsskuden var han Kaptejn
langt mer end den, der fra Gud har Kjolen.

Naar Præsten „søgte“
med Bøn og Lygte,
hvem tror I da maatte „Kaldet“ røgte,
om ej vor Degn!

Og kom man en Aften saa til hans Dør
med Støv paa Sko og med Lyng i Hatten,
da stod han paa Trappen der rank som før
og holdt os fængslet til langt paa Natten.

Fra Solen dukked,
til Dør blev lukket,
fra Gjøgen kukked til Lys var slukket:
ét Lattervæld!

Ja tit vil jeg savne den gamle Degn!
Men søger Foden de vante Stier,
mens Raaen ser ud fra Plantagens Hegn,
og Heden skjælver af Melodier:

min Bylt jeg sætter,
min Ryg jeg retter,
min lynggraa, falmede Hat jeg letter
for Hedens Degn!

PROLETAR-BORGMESTEREN.

(1903.)

Hvad skal de Fakler ved Raadhusets Port?
Hvad er der undladt, og hvad er der gjort?
— „En Mand er bleven Borgmester!“

Jasaa; er det noget saa stort?

Det er rart at se Godtfolk komme i Vej,
men rager det strængt taget dig eller mig,
hvem man til Borgmester vil tage?
Ham, der tør sige, hvor Skabet skal staa,
bremse de Hovne og hjælpe de Smaa,
ham saa vi dem stændigt at vrage.

— — Saa fik vel L'hombrespillet nu en ny Matador,
en Mand, der signer Stegen ved runde „Raaders“ Bord,
en Mand, hvis Ordner funkler saa viden om hans Plads,
imens han sirligt løfter for Damerne sit Glas?

— Nej stop, kjære Broder! her tog du fejlt Bestik;
din sunde, kloge Skepsis har i Dag slaaet dig Klik.
Forgjæves vil du søge hans Navn blandt „Folk af Stand“,
thi Statskalend'ren kjender ej Titlen: Arbejdsmand.

Men han, om hvem jeg taler, han kjender den forvist;
han samled vore Skarer fra Kjælder og fra Kvist,
han slog om løse Staver saa kloge, stærke Baand,
og lærte os at skatte til Samholdets Aand.

Vi gjorde ham til Fører, vi gav ham en Hær,
som ingen førte større hverken langt eller nær;
dog ingen Snore fik han og intet Sværd ved Lænd;
hans Distinktion var Kløgten, hans Hær var — Blusemænd.

Den stille Mand, der førte i Ondt og Godt vor Trop,
ham er det, vi har løftet i Kvæld paa Skjoldet op;
for Proletarborgmestren vi stak de Blus i Brand,
fra hvilke Funker daler nu viden over Land.

— Rul ned, rul ned, Etatsraad! Træk Plydsgardinet til!
De Fandens røde Fakler de driver saa sært et Spil;
de flimrer under Lofte i mangt et Rigmandsbo
og taler frækt rødtunget om Fattigmands Haab og Tro.

Den Arbejdsmand, de lyste hjem til Borgmesterbo,
han deler med os andre vor barkede Tro;
han leger ej med Løfter og svigter ej sit Ord,
om end det synes Moden nu omkring de Kaarnes Bord.

Den bliver ikke svimmel paa en Borgmesterstol,
der stod i Slagets Stimmel i Regnskyl som i Sol;
og den der saa i Øjet saa megen ærlig Nød,
han svigter aldrig Kampen om det daglige Brød.

For det maa ikke glemmes: Den Kamp er ikke endt,
fordi en Stol i Raadet fra Ryg til Front blev vendt.
Det meste i vort Samfund er ude af Plan.
Op alle Mand og drej det ind i vor Meridian!

STUDENTERSANGE.

RUSSEN.

(1903.)

Naar Stormen med de røde Teglsten spøger
omkring en gammel frønnet Skolegaard,
hvor en ærværdig Lind i Krogen staar
— en munter Flok mod Hovedstaden søger.

De strømmer ind fra alle Landets Egne
med Laser af Horats endnu i Jakken,
med Somrens sidste Rose frækt i Frakken, —
en Fryd for Damer og en Gru for Degne.

Hvem elsker ikke disse kaade Fanter,

der har Entrébillet til al Ballade!

Er de end grønne, de er aldrig fade;

de fattes kun alvorlig Et: Kontanter.

Dog hvad skal Ungdom med „det møgle Guld“?
Spørg Fuglen, om den vil ha' Pung ved Vingen;
den svarer, mens den henrykt soler Bringen:
„Nej, ikke jeg, og ingen af mit Kuld!“

Tal ej til dem om Høstens visne Løv,
det falder, aa saa let paa Russens Hue, —
ræk du ham hellere en høstlig Drue,
før den har blandet sig med Jordens Støv.

Velkommen, Rus, som er for Klynken døv!
Hil sidde I, vaarfriske, sommerglade,
skønt I er blæst herind med Høstens Blade!

Saa skal det være! Ingen sure Fjæs
skal skæmme Festen; spids din Mund og blæs
ad hver en Vranteper, og bar Ulykker
lad hagle over hver en Eddik'brygger!

BONDESTUDENTEN.

(1896.)

Saa tror du, Studenten er tør som en Pind, —
da skulde du rigtignok vide,
hvor Blodet i Bringen ta'r Fart mod hans Kind,
naar Tjørnene klæder sig hvide,
da rejser han Ho'det og ter sig saa sky
og lister sig ud af den larmende By.

Han haster da rundt i den grønnende Vaar,
hvor Lammene leger paa Høje;
den springende Hare, den snigende Maar,
— han følger det alt med sit Øje, —
han aabner sin Favn for at kryste den Jord,
hvor Mennesket vandrer, og Blomsterne gror.

Med Ryg mod en Stamme og Haand over Bryn
han spejder saa langt over Lande;
hans Sjæl suger Fred af det herlige Syn,
mens Vaarvinden kysser hans Pande;
hans Hue er falmet, hans Jakke er slidt,
men Armod og Laser han ænser nu lidt.

Thi nu er tilende den Vinter saa ful
med Madvig og Kakkelovnsrøgen,
med Rykkes Mængde til „Kjørmis“ og Jul
og sejt og evindeligt „Søgen“,
med Skoser fra Hjemmet og Tanternes Trop,
naar Mynten gik fløjten og Sulet slap op.

Men her hersker Gjøgen, ham skylder du ej,
han kukker som du for sin Føde
og elsker som du den fortryllende Maj
med knoppende Valmuer røde;
og ligesom du sover Gjøgen paa Kvist,
er ikke des mindre en stor Optimist.

Saa løft da din Hat for den evige Vaar,
for Droslen og Viben og Gjøgen,
for Hjorten, der fri gjennem Skovene gaar,
for Duen, der kurrer i Bøgen!
Og saa gaar du ind i den larmende By
og drejer din knirkende Kværnsten paany.

STUDENTER-MAJ.

(1897.)

I Syden saar man Kanoners Sæd,
mens vi herhjemme saar vor Havre;
dèr flygter Bonden forskræmt og ræd,
hos os han spiser trygt sin Davre;
han tygger sindigt og med Grundighed;
det haster ikke, for vor Bonde ved:
 gaar det end smaat,
 gaar det dog godt;
og gaar det ej — ih Gud, saa staar det!

Vi er et Folk af en egen Art
og kom som oftest sidst til Gildet;
de Ben, de Store har mætte spart,
dem har vi andre gjerne pillet.
I Politik vi naa'de ikke højt,
vi lød for villigt Junkerpibens Fløjt;
 Alter og Slot,
 Tietgen og Thott,
det rimed altid godt i Danmark.

Vi prygler løs paa den samme Sæk
og stadig med den samme Kølle;
vi holder Vask ved den samme Bæk
og kører helst til samme Mølle;
vi gaar til Baller, og vi gaar til Bad;
vi kan saa smukt hinanden udenad.

Den Sag er fæl,
det slaar ihjæl,
langt mer end Kugler og Kanoner.

— Nu væves yndeligt Eng og Mark
med Kavling og med Kavelotte;
og Storken, Foraarets Patriark,
gaar rundt, alvorlig som en Skotte.
Brushanen danser ved den blanke Aa;
fra Busken ser hans unge Viv derpaa.

Hejsa og Hop!
Vinduet op!
og lad os faa lidt Luft i Stuen!

Se, der fløj Høgen dit Hus forbi,
og over Taget svitter Svalen;
den snilde Ræv gaar paa Frieri
med Smil om Mund og Dusk paa Halen.

Raabukken gaar saa strunk som en Student,
der lige nys har faaet sin Frakke vendt.

Hejsa, min Glut!

vent et Minut,

saa gaar jeg glad med dig i Skoven!

— Ja vel er Danmark et lidet Land
og ter sig ofte ret forbandet;
men første Majdag, hvor er vel han,
der ikke elsker Folket, Landet;
de runde Bakker og de Bække smaa, —
det dugger Øjnene at se derpaa!

Folket? — naaja —

sindigt — men bra'; —

gid længe dets Kartoffler trives!

DEN REVOLUTIONÆRE STUDENT.

(1899.)

O m Kvisten der blæser en strygende Vind,
den larmer med Vinduets Krog,
paaskraa kigger Spurv gennem Ruderne ind
til én ved en opslaaet Bog.
Han er af os alle en gammel Bekjendt,
vi agter hans Vid og hans Mod;
han er kun for Herren det ene: Student,
dog tro mig, hans Titel er god!

Hvor skabtes der vel i Nationernes Skjød
en Strømning i Krig eller Fred,
en Fordring, en Fylking til Liv eller Død,
hvor ikke Studenten var med?
Den højeste Tanke, den skønneste Sang,
Ideernes myndige Magt,
den gik gennem Verden sin lysende Gang
saa tit i Studenternes Dragt.

Ej altid han sad med sit nærsynte Blik
og saa mod „den himmelske Ørn“,
nej, ofte bag hullede Faner han gik
og tog mod de blodigste Tørn.
Aarhundredets, Fyrrernes stolte Idé
den glemte han ej for Latin,
men planted dens Fakler ved Donau og Spree
og langs med den bugtede Rhin.

Hvem tændte paa Ruslands sortsmuldede Grund
hint Dagningens sitrende Skjær
der vakte Evropa og skræmte en Stund
Fordummelsens pansrede Hær?
Hvem talte om Ret under Tængernes Kneb
og lagde Petarderne an
trods Bødlen og Knutten og Galgernes Reb?
Studenten, den nærsynte Mand!

End flakker uroligt i Kejserens Drøm
hint Brandskjær, Studenten har vakt;
end hviskes med Skjælven ved Neva'ens Strøm
et Ord om Studenternes Magt.
De lagde i Verdenshistoriens Skaal
helt ofte saa blodig en Vægt;
har Døgnet og Dagen end ændret vort Maal,
vi er dog med hine i Slægt.

Som dem har vi raset mod Bindsler og Baand
og svoret paa Drømmenes Værd;
som dem har vi knælet for Frihedens Aand
og skaaret vor Haand i dens Sværd;
som dem har vi raabt imod Land efter Lods
og stødt i Basuner og Lur;
som dem har vi hugget vor Vinge tilblods
mod Dumhedens taarnhøje Mur.

Her staar vi og venter et varslende Tegn,
et Lyn fra den ladede Sky,
en bragende Torden, en rensende Regn,
der gi'r os til Livet paany.
Thi Hjærnen maa dummes, og Tanken maa dø,
og gispe den hellige Trods,
hvor Dødtorsken driver paa boblende Sø,
og Luften er tyk som hos os.

Men er vi Studenter med „Spørgs“ eller „Kryds“,
med Visdommens Fugl i vort Segl,
saa slider vi ikke Salonernes Plyds
og ikke Kaféernes Drejl.
Saa deler med disse vi Arbejdets Kaar,
der sysler med Hammer og Plov:
Af Folket vi kommer, til Folket vi gaar,
dets Lykke skal være vor Lov.

Men Plads maa der til, hvor det Nye skal bo,
og Loftet maa løfte sig højt;
Balustret maa slynge sig, Spiret sig sno
helt op gennem Vindenes Fløjt.
Man sidder ej glad under raadnende Tag;
fra Nyt maa vi hamre vort Hus.
At dristigt i Solen det skinner en Dag,
for det vil vi løfte vort Krus!

BRUG FOR STUDENTER.

(1903.)

Der kom fra Kathedret et gjaldende Raab:
Vi har ingen Brug for Studenter!
Søg ud, hvor man bygger med tryggere Haab,
hos os I kun Skuffelser henter!
Bliv Kelner i Kjøge, bliv Høker i Hals,
gaa ud paa vore Torve og hold Fisk tilfals!
Prøv Amerika!
„Hvor faar jeg Mynten fra.“
Rejs ad Hekkenfeldt!
„Der er saa mange meldt.“
Se efter i Berling, der ved de dog bedst,
om nogen har Brug for Studenter.

— Aa, skjær dig ved Diget en Fløjte saa lang,
og blæs denne Tale et Stykke!
Tro aldrig, at Danmark er bleven saa trang,
at ej det har Plads for din Lykke.

Naar Læsset skal over den drøjeste Knold,
og „bedre Folk“, de skynder sig i god Behold,
 naar en nyfødt Sag
 igjen bekjender Flag,
 naar fra Friheds Træk
 vi Sminken ønsker væk, —
naar Grunden skal spules i Augias' Gaard,
ja, da bli'r der Brug for Studenter.

Der stiger af Sumpen saa mangen Slags Dunst,
der gaar os som Kolden i Kroppen,
og Skokke af Hjørner i Liv som i Kunst
forvirres af Lygtemands-Hoppen.
Men hvis den skal kvæles, den svovlede Brand,
der sænker nu sin Tane over Danmarks Land,
 hvis forsagte Sind
 til Haab skal hjælpes ind,
 hvis den golde Gus
 skal ud af Gaard og Hus,
hvis Tærsklen skal sænkes, saa Lyset naar frem —
— ja, da bli'r der Brug for Studenter.

Og fæst saa dit Blik paa det frelsende Vejr,
der retter selv skjæveste Hytte!
Idyllen er ude, en Stormtid er nær,
og ingen fra Stormen kan flytte;

den leger med Lande som Havet med Rav,
det er, som Aanden atter delte Land og Hav.
Torsken den gaar der,
og Manden han staar her, —
Borgen gaar i Synk
til Bod for Hyttens Ynk;
men hvis du tør staa under Stormskyens Bryn
— ja, da blev der Brug for Studenter!

POLITISKE SANGE.

EN FABEL.

(1901.)

Der var engang en *Grand danois*,
som havde levet længe;
i fordums Tid da rev dens Tand
de Mopser mangel Flænge.

Men er et Bæst end nok saa bidsk,
engang dog Galden stopper;
nu sad den tandløs i sit Hus
og nagedes af Lopper.

Da samledes de Mopser graa
i Flok fra alle Sider
og sagde: „Lad os hædre ham,
der ikke mere bider!“

Se, saadan taler Mopser kun
og andre dumme Hunde;
de Taaber husked ikke paa,
han bed den Tid, han kunde.

Saa trak de smaa i Kjoler graa
og pyntede sig Bagen,
og havde én et Ordensbaand,
han bandt det under Hagen.

Saa gik de til vor *Grand danois*
og satte sig paa Gumpen,
og bjæffed: Ak! og tuded: Tak!
og logrede med Stumpen.

Den gamle keg af Huset frem;
han var i Hu saa gnaven,
for Loppen bed, og Gigten sled,
og Ald'ren rev i Maven.

Men da han saa den Mopseflok,
han mimre-lo, lo atter:
„Ja, var jeg ikke *Grand danois*,
saa brast jeg nu i Latter!

Thi er det ej de Mopser graa,
jeg var til idel Plage,
hvis Ris jeg blev, hvis Skind jeg rev
i mine Velmagtsdage?“

Dog, naar man er en *Grand danois*,
saa passer man paa Munden;
og ogsaa vores havde snart
den rette Anstand funden. .

Han rømmed sig og sagde: „Tak!
gaa ind og smag paa Mosten;
et Baand til jeres Halestump
jeg skikke skal med Posten!“

— Saâ endte den Deputation
til hele Landets Skogren;
hvor andre har Rebellion,
der har de Mopser — Logren.

VALGSANG.

(1901.)

Store Dag, Alvorsdag,
da et Folk sin Harme køler,
da paa Sværdets Eg det føler,
før det ordner sig til Slag;
se, dens Gry i Østen lyser,
Sundet spejler alt dens Skjær.

Højre gyser
ved at vide Dagen nær.

Borgermænd, Arbejdsmænd,
I som surt for Brødet slider
og endda fra alle Sider
møder Haan og Præsteskjænd,
sørg I for, før Dagen hælder,
at hver Mand i Rækken ved,
hvad det gælder,
inden næste Sol gaar ned.

— Se mod Øst, se mod Vest;
allevegne Svøben hviner,
Frækheds Spand for løse Liner
stormer frem til Sejersfest;
skal vi ogsaa op i Kanen?
Svaret ejer Folket selv;
 Vejen, Banen
gaar tilsidst, hvor Folket vil.

Vælgerfolk, giv nu Agt:
Der er ingen Fryd i Landet,
Eng og Ager er forbandet,
der hvor Retten ej har Magt.
Men et Folk faar aldrig Gaver;
for at sejre maa det slaa;
 ikkun Slaver
tør den Tale ej forstaa.

Borgermænd, Frihedsmænd!
stem dem ned de visne Hænder,
der kun grisk om Pungen spænder
i et sygt, krampagtigt Spænd.
Os vort Brød i Munden kvalmer,
Daarens Tale nævnes Kløgt,
 Livet falmer
under disse Hænders Røgt.

Men fra Syd kommer Vaar;
Frosten gør det ikke længer,
Marken Stodderkaaben slænger,
Skoven stryger op sit Haar;
alle gamle Skrog skal isne,
thi naar hver en Mand har stemt,
er det Visne
fulgt tildørs med Klokkeklemmt.

Alderdom, Usseldom,
gaa og græd blandt dine Grave,
pak dig hen til Kongens Have,
der hvor Ploug end spørger om!
— Vælger, riv dem af Kothurnen,
rist dem nu en Runesten;
Stemmeurnen —
lad den rumme Højres Ben!

VENSTRE-VISE.

(1902.)

Nu har vi læst Aviser nok
og kjender eders Planer,
nu venter vi det Rytterchoc,
der sprænger nye Baner,
der slænger kjækt i Mudder-Grav
de blinde Fortidsjætter,
og Folkets Ret og Folkets Krav
paa Hædersbænken sætter.

Vort Statsskib blev paa Bedding sat,
det trængte haardt til Spanter;
det havde Brud paa Ror og Rat
og Læk paa alle Kanter.

— Nu raader vi, I kaster los,
før Vreden gaar i Gjæring,
nu er det Tid, at Skroget faar
den sidste Overtjæring.

Taalmodighedens sagte Vals
I vil saa gjerne lire,
men Strikken om Ideens Hals
blev ofte det: at fire.
Den kjække Skipper faar først Mod,
naar hvidest Søen bovner.
Drik Vinen, mens den end er god,
og Øllet, før det dovner!

I tyve Kjedsomhedens Aar
vi har Forandring ventet;
saa gid vor syge Tvivl nu faar
omsider Sakramentet!
Kald Grøde frem i Folkesind,
og Væxt i Danmarks Dale,
og ring med nye Klokker ind
en bedre Rigsdagstale!

Ja, vi vil ud i aaben Dyst,
hvor Saltstænk frisker Blodet,
ej ligge under Dødvandskyst
og samle Vand i Ho'det.
Og lad os saa faa Flaget op
og Skuden ud at sejle;
det gaar i Længden ikke an
at ligge her og kregle.

kregle, smaahøkre.

SOCIALE DIGTE.

TIL FREDERIKSBERGS BORGER.

(1900.)

Sig mig fortroligt, om Solsortens Toner
klang etsteds saa hjemligt som her om dit Slot?
Haven med Brud i de vuggende Kroner —
er det end lidt gammelt, det pynter dog godt.
Fred'rik bag Porten i gammeldags Kjol —
kanske lidt barsk, men godmodig for Resten;
Godheden randt af din lunende Sol,
Barskheden kommer af Blæsten.

Her har han vandret, din Stoltheds Aladdin,
smilt til dine Børn paa sin ensomme Gang;
her bag de hældende Kroner han kvad din
kanske lidt for vege, men dybtfølte Sang.
Nu staar han hugget i Malmen den graa,
der hvor af Færdsel det buldrer i Natten,
viser Dig, Borger, hvor langt Du kan naa,
blot der er Gnist under Hatten!

Fortid og Nutid paa Vejene mødes,
sagte de formæles i Havernes Duft;
Asfalten bredest, mens Stokrosen rødes,
Traaden strammes ud mod den lysende Luft;
Kranerne knirker, og Hamrene slaar,
funklende Lys under Sporhjulet spruder,
medens histude, hvor Havglitret gaar,
langligt en Stordamper tuder.

— Der kommer én, han maa med i min Vise:
Haaret stritter langt bag en florsmykket Hat;
sirligt han tripper der midt ad sin Flise,
Foden følger efter, hvor Stokken er sat.
Frakken den lange af gammeldags Snit
hopper en Kjende ved Føddernes Listen,
Baandet i Knaphullet, Halsbindet hvidt —
kjender Du saa Pensionisten!

Kom her en Kvæld, naar i Søndén det lyner,
naar den vaade Guldregn sig sænker saa træt;
Fuldmaanén kigger fra Skyernes Dyner —
Lyd af bitte Fødder, der flyttes saa net!
Skræm hende ikke ved gækkende Tegn;
hun gaar med Blussen sin Elskte imøde,
her hvor med Duft i dit skjærmende Hegn
natligt Syrenerne gløde.

— — Held over Staden, saa langt den sig spænder,
til hvor Gader taarnes om Kornmarkens Sti'r!
Fremgang som Frugt af de tusinde Hænder
pege skal mod Sky i de blinkende Spir!
Borgermands-Pukken og Borgermands-Navn
uden Talentet ej nytter en Bønne;
Borger er hver, som for Borger gjør Gavn,
bor han i Slot eller Rønne!

Fortidens Glæder er Nutidens Sorger,
hastigt vexler Lykken for Kvinde som Mand;
saâ lyder Kravet til Nutidens Borger:
Hvileløs som Havet indunder din Strand!
Kløgten til Højbords og Vrøvlet i Krog,
Fred over Hjemmet men Liv paa din Gade!
Da skal dit Navn i Historiens Bog
smykke de fagreste Blade.

TIL PRESSEN.

(1902.)

Fordum Fyrsters købte Slave,
nu Monarkers Ligemand;
brudt er længst Censurens Stave;
Synet frit til Hav og Land;
Pressen — løst af Fortids Vold —
staar nu kun i egen Sold.

Se hvor langt dit Rige spænder,
sammenholdt af Ørstedes Aand!
Om en Ø i Havet brænder,
Asken samles i din Haand.
Ruslands Trusler, Finlands Graad
naar til dig ad samme Traad.

Malmen, som i Jorden lytter,
blev dit Lunes Gynghehest;
ud og ind Maskinen flytter
Blad paa Blad til sidste Rest.
Bonden til sin Aften-Grød
drøfter Kinas Morgen-Nød.

Slukkes og hvert Lys i Staden,
brænder ét endnu hos dig;
ruger Tavshed over Gaden,
til dit Hus naar Søvnens ej;
Remmen haster vildt afsted,
Hjulet mumler sit derved.

Tanker, som for Øret synger,
naar de bæres ud ved Gry,
smidigt sig om Valsen slynger,
krystes mellem Staal og Bly;
Ordet, klædt i Malmens Dragt,
vandt dig Rang af Verdensmagt.

Som Kyklopes er din Gjærning,
du Minervas yngste Søn!
Held har sjælden fulgt din Tærning;
Skuldertræk var mest din Løn;
dog, saa langt Kulturen naar,
dine Spor i Agren staar.

Bonden, som med Blink i Øjet
klapper glad sin hvide Gris,
Svenden, som i Søndagstøjet
spørger sejgt om sin Avis;
Doktor, Høker, Skolemand
fyldte ved din Brønd sin Spand.

— Hvad end Tidens Strøm vil føre
hid af Skum og Storm og Slud,
vil du staa med Haand bag Øre
lyttende i Natten ud.
Dermed er din Gaade sagt:
Du er Tidens Hejmdalsvagt!

TIL DE SYGE TYPOGRAFER.

(1903.)

Det er en stille Gjærning den at sætte
med rappe Fingre Ordene paa Naal,
som Tinsoldater smaa dem ind at rette
og klæde dem med øvet Haand i Staal.
Respekt for Daaden! I Europas Stater
er ingen Hær som Gutenbergs Soldater.

Der foldes ingen Fane ud i Solen,
før deres Virken spredte Tvivlens Dunst,
der sidder ingen Hersker fast i Stolen,
før de har øvet deres sorte Kunst;
fra Baggaards-Lofter har de rystet Troner
omkap med Cæsar og hans Legioner.

— Naar over vaade Sten Betjenten skrider,
og Lyset slukkes i hvert stænget Hus,
mens Maanen ned bag fjærne Gavle glider,
— da danser Møllet end om deres Blus.
Det maa saa være; thi ved Morgengry
du kræver jo Avisen, frisk og ny.

Men Nattevaagen er en farlig Leg,
den suger graadigt Livets fyldte Lampe,
saa Blodets Safter bort af Aaren dampe.
Se derfor blev din „sorte Ven“ saa bleg;
thi Blyet ikke blot som Kugle dræber,
selv ved dets Støv et Gran af Døden klæber.

Se, Danmark ligger nu i grønne Skifter
med Rug og Skov til Horisontens Rand;
henover lave Gaarde Vinden vifter,
og Tøsen bader fra den aabne Strand;
her hvor det sunde Hav sig saltfyldt tunger,
her var et Frelsens Hjem for syge Lunger.

Aa, I som Lykkens Nøgle, Sundhed eje,
som aande ind dens Ambra Dag og Nat,
som vandre skjæmtende langs grønne Veje,
og kaste kækt i Vejret Eders Hat:
Tænk lidt paa ham, der sidder krum i Stolen
og stirrer haabløst ud mod Aftensolen.

Ja, tænk paa ham, der ved sin sorte Pult
har saaret sig paa sine egne Vaaben.
Og nu et Rov for Snigesot og Sult
ser Nødens, Dødens Dobbeltporte aaben;
ræk ham din Haand! Han led jo for os Alle,
thi bør vi Alle ham til Kræfter kalde.

HUSMANDSBRYLLUP.

(1903.)

Der er et Ord, som ingen Mand tør glemme:
at kun for Haabets Barn er Lykken hjemme.
For Tvivlens syge Bønner
den lukker grumt sin Dør;
men frejdig Sundheds Latter
den skænker helst Gehør.
Held da dig, som fik lært at smile!
Held enhver, som ved Arnens Hvile
Lykken fandt!

Lad aldrig Livets Modgang jer forknytte,
øm end jer Rigdom blev en ensom Hytte!
Med Enighed forinden
er Stuen høj og lys,
ved ømme milde Hænder
udslettes Nattens Gys.
Flidens Arm stille Fadet fylder,
Kvældens Sol fattigst Vraa forgylder, —
Kvældens Sol!

Hvor Tvende ret fik Kjærlighed i Eje,
var Gangen let om end ad trange Veje;
thi hvad den ene høstede,
den anden bandt i Neg,
og saadan I forvandler
en trælsom Dag til Leg.

Trofast Gang gennem Modgangs-Vrimlen!
Lavt ved Jord tit var nærmest Himlen —
lavt ved Jord!

Og byg saa eget Hus paa egen Ager,
saa gennem egen Muld I Furen drager.
En lille Plet ved Gavlen
med Bær og Blomster smaa;
og inde bag Gardinet
skal ogsaa Blomster staa!
Ude Flid, helst med Sol paa Ruden,
inde Fred og en Glut i Pudren, —
inde Fred!

ARBEJDER-SØLVBRILLUP.

(1902.)

Femogtyve lange Aar
hvirvled Sne i tynde Haar,
lagde Rynkespil om Øjet,
magred Kinden, Ryggen bøjed
— saadan skreves Livets Kaar.

I en Tid hvor alting brast,
holdt I ved hinanden fast;
I har ej jert Sind forandret,
trofast har I Vejen vandret
uden Vaklen Haand i Haand.

Sorgen kom som hyppig Gjest,
Sygdom røved Lønnens Rest,
Vaagelampens spæde Flammer
lyste fra jert snævre Kammer
mangen søvnløs Midnatsstund.

Øde Nætters Barnegraad
gjorde ofte Kinden vaad;
tit har I med stille Vaande
lyttet efter Barnets Aande,
naar paa Trappen Døden stod.

Dog for den, som haaber fast,
aldrig rigtig Lykken brast;
Sorgens Dag og Graadens Nætter,
bange Sjæles Rædsel sletter
Evighedens Finger ud.

Gjorde Troen Gangen let,
da har Tvivlen tabt sin Ret;
bar I bedre Livets Kulde;
satte trygg're Fod i Mulde,
da var Troen Lykkens Ven.

Solen i Guds klare Dag
fandt vel ogsaa eders Tag,
blinked skjælmsk paa Blomst bag Rude,
leged ømt paa Vuggens Pude,
titted ned i Barnets Drøm.

— Femogtyve svundne Aar
her med Stav i Haanden staar,
hilser tavse paa hverandre,
nikker mod jer, før de vandre
ind til Evighedens Kaar.

TIL ARBEJDERNES LÆSESELSKAB.

(1904.)

O m Danmarks Strande render den blanke Bølgesnor;
men ingen Bølger glimter, hvor Arbejdshæren bor;
med tunge gyldne Straaler gaar Solen i sin Seng,
før den har naaet at skinne paa Gydens Tøs og Dreng.

Hvor Sol og Bølge svigted, tog Arbejdshænder fat,
de tændte Lys paa Kvisten og Haab i Gydens Nat;
thi der hvor Hjærter ildnes ved trofast Sammenhold,
er Brødet mindre bittert og Stuen mindre kold.

— Det var i Tider trange I satte Hjem og Bo;
Forræderi mod Loven den op i Synet lo;
Oplysningsfaklen stredes med en Ministerpraas,
og Lysetænd're gjemte man helst bag Bolt og Laas.

Men I tog fat og rydded med Armen krum og stærk,
og Salen her i Aften den lyser af jert Værk.
Fra lange Bogreoler gaar nu en slagen Gang
til Kjæld'rens Barn som Kvistens, til Gyden mørk og trang.

— Pas paa den Skat af Bøger og jeres Samlingssal!
De er mod al Slags Trældom et ildfast Arsenal.
Mens Malmkanoner splintrer Kulturen som et Glas,
vi kæmper for, at Bogen skal ta' Kanonens Plads!

Vi kæmper for den Fordring, at i hver Himmelegn
skal Rig og Fattig nyde den samme Sol og Regn!
Vi tror, at Slidets Sønner har Krav paa anden Ret
end sultes ud og spiddes paa Krigens Bajonet!

Og stod end aldrig Bragen og Bulder om vor Færd,
vi var dog smaa Soldater i Aandskulturens Hær.
Og aldrig skal vi trættes, men evigt flytte frem
vor Fakkelvagt mod Mørket, der knuger Gydens Hjem.

VED KJEDLEN.

(Ferd. Freiligrath).

En Damper kom fra Biberich; stolt var den Fure, som
den drog;
den stampede med Hjul og Skovl, saa Bølgerne mod Bredden
jog.
Af Vimpler og af Faner fuld skjød den af Sted saa kjækt
og flot;
den Konge, som for Prøjsen staar, ham førte den til Rhinens
Slot.

Solstraalerne var ret som Guld; af Disen dukked' By ved By,
og Rhinen skinned' som et Spejl, og Stævnen glinsed' blank
og ny;
Skibsdækket lyped' hvidt af Vask, og paa dets rene, glatte
Fjæl
gik Kongeparret fredsælt om med Smil i Øjet, Lys i Sjæl.

Vinløvet langs den krumme Rhin og dine Hasler, St. Goar,
de nikked' ned fra deres Fjæld og hilsede det høje Par;
og glade saa sig Parret om; det lille Skib, hvor var det net!
Her gik de jo saa trygge rundt, som hist paa Sanssoucis
Parket!

Men under al den Herlighed og bag om denne Glimmer-
pragt,
der flammer vildt det Element, der skyder Skibet frem med
Magt;
der staar i Kvalm og Flammeskjær og rager under Kjedlens
Rist
han, som om Bord er Kraftens Sjæl, en proletarisk Maskinist.

Deroppe lær den grønne Jord, og Sol forgylder Flod og Hav,
mens han den skønne, lange Dag, maa stirre i sin Flamme-
grav;
i Bomuldsskjorten staar han der, halvnøgen, trængt af Røg
og Rust,
imens en Konge over ham indaander Bjærges frie Pust.

Nu har han skruet Ovnene til, og al Ting er i bedste Stil,
saa skjænker han et kort Sekund sin trætte Krop et Slave-
hvil.

Der dukker han til Midjen frem af Kjedelrummets Lugekarm
og spejder over Dækket hen, svagt støttet paa den højre Arm.

Med Skovlen i sin sorte Haand og Kind og Arm af Ilden
bagt
og med det svære, nøgne Bryst bredt mod Gelændrets Sprink-
ler lagt
han spejder efter Fyrsten hen, imens han mumler mørk i Hu:
„Hvor Staten ligner dette Skib! — Lysfødt paa Dækket
vandrer du.

Men nedenfor i Dybets Nat, i Arbejdsrummets dunkle Skjød,
dybt nede, smeder jeg af Trang mit Skjæbnehjul ved Flam-
men rød;
og ej blot mit, men ogsaa dit; hvem holdt Maskinen her i
Gang,
hvis ej min Næve, ru og haard, haandtered Skovl og Stempel-
stang.

Du er langt mindre nogen Zeus, end jeg, o Konge, en
Titan!
I al din Pragt Du træder paa en altid kogende Vulkan!
Og den Vulkan behersker jeg; et Ryk, et Slag, og fra mit
Bur
omstyrter jeg det stolte Hus, paa hvilket du er Topfigur!

Mens Dækket brister, slænges du i Luften under Spanters
Brag,
vi andre gaar nyfødte frem fra Mørkets Skjul til Lys og
Dag.
Vi er en Magt! Vi hamrer frem fra nyt den gamle, mugne
Stat,
hvori Guds Vrede os har holdt til nu som Proletariat.

Da gaar med Sang jeg Verden rundt, og paa min Skulder,
bred og stærk,
som St. Kristoffer bærer jeg en ny Tids Krist, en ny Tids
Værk.
Jeg er hin Kæmpe uden Frygt, der bærer paa min faste
Fod
Befrielsens og Frelsens Aand hen over Tidens vilde Flod!"

Saa brummer i sit røde Skjæg den dystre, sværtede Ky-
klop,
og gaar saa atter til sit Værk og skovler Kul og Ild i Hob.
Plejlstangen jager op og ned, Propellen gaar med tunge
Slag!
belyst af Flammen hvisker han: „Nej, vrede Kræfter, ej
i Dag!"

Snart lægges til Kapellet ind; i Land da gaar Hans Majestæt,
og kører til sit rhinske Slot; sex Heste gaar for hans Karet.
Men med et Blik til Kongens Slot nu Maskinisten aander
frem:

„Fremtidsruiner! — Pokkers saa der al Tid sørges godt
for dem!“

SYPIGEN.

(Thomas Hood).

Med Fingre stive af Stræb,
med Øjne svulne af Graad
en Kvinde, ukvindelig laset klædt,
sad bøjet over sin Traad:
— Sting, Sting, Sting!
mens ud af sin tærende Trang
og med en Stemme saa skjælvende spæd
om Skjorten Syersken sang:

Stræb — Slæb — Stræb,
fra Hanen galer mod Dag,
og Slæb — Stræb — Slæb,
til Maanen skinner paa Tag.
Er Vejen saa slidsom og mørk
for Kvinder af Fattigmandsstand,
da hellere Træl hos den vildeste Tyrk,
end „fri“ i et kristeligt Land.

Slæb — Stræb — Slæb,
til Hjærnen drejer afsted;
Stræb — Slæb — Stræb,
til Øjet taages derved.
Søm og Bændel og Baand,
Baand og Bændel og Søm,
til over de Knapper jeg synker i Blund
og singler dem fast i en Drøm.

I Fædre med Døtre ved Haand,
I Mænd, som har Mo'r eller Viv,
det er ikke Linned, I slider og bær',
men stakkels Menneskers Liv —
Sting, Sting, Sting!
I Sult og Ledemodsværk
sy'r vi Kvinder med dobbelt Traad
et Dødningskrud og en Særk.

Dog hvorfor tale om Død,
hin Knokkelgestalt med sin Le?
I hans forgræmmede, benede Træk,
jeg tykkes mig selv at se,
ja, tykkes mig selv at se
i lidende, savnfyldt Nød.
At Kjød og Blod er saa billig tilfals,
saa dyrt den Fattiges Brød!

I evigt trællende Kreds
at vandre om Arbejdets Pæl!
Og hvad er min Løn? En usselig Røn
og Pjalter fra Hoved til Hæl;
et trøsket Loft og et pilraaddent Gulv,
et Bord, der næppe kan staa,
og Væggen saa bar, at takket jeg har
min Skygge, der falder derpaa.

Stræb — Slæb — Stræb,
mens Klokken dikker og slaar;
Slæb — Stræb — Slæb,
som Fangen i Fængslets Gaard.
Baand og Bændel og Søm,
Søm og Bændel og Baand,
til Hjærtet er sygt og Hjærnen er træt,
saa træt som min synkende Haand.

Stræb — Slæb — Stræb,
naar Luften er efteraarsgraa,
og Slæb — Stræb — Slæb,
naar Himlen er sommerdagsblaa,
mens let over Rygningens Kam
de Svaler flyver saa højt
og viser mig deres beskinne Ryg
og lokker mig med deres Fløjt.

Ak, blot i en Primulas Duft
at kvæge det syge Blod!
At drikke en Sommerdags Luft,
med Grønsværet under min Fod.
Aa, bare den ringeste Stund
at føle sig rigtig glad
som fordum, da en Tur i det Fri
ej kostede én sin Mad!

Ja, bare en eneste Gang
at turde ta' Tiden paa Borg!
Den skulde ej vies til Elskov og Haab,
den skulde kun vies min Sorg.
En stille Graad vilde lindre mit Sind;
men dybt i den salte Skaal,
hvor Taarerne bo, der maa de bero,
de standsed ellers min Naal“.

— Med Fingre stive af Stræb,
med Øjne svulne af Graad
en Kvinde, ukvindelig laset klædt,
sad bøjet over sin Traad,
— Sting — Sting — Sting! —
mens ud af sin fattige Trang
og med en Stemme, der sitrende skjalv,
— aa, maatte den række til Rigdommens Hvalv! —
hun sang om Skjorten sin Sang.

OMSVÆRM OS KUN, FJENDER —

NEHEMIAS 4. KAP.

(Arthur Fitger).

„**D**a nu det sig rygted til Fjendernes By,
at Herren et Tempel vi bygged paany,
da stormed de mod os med Larm og med Tramp,
og Pladsen for Templet blev Pladsen for Kamp.
Hist slæbte vi Bjælker, her rulled vi Sten;
med venstre Haand førte vi Hamren og Ske'n,
men højt i den Højre vi løfted til Værn
de blinkende Vaaben af Kobber og Jærn.

Og Muren sig hævede Fod over Fod,
mens Kalken vi blandet med rødrende Blod.

De snittede Søjler vi rejste ved Kvæld
til Saaredes Rallen i Sted for: „Godt Held!“
Vi hvælvende Kuplens omspændende Rund,
dødtruffen og ramt til vor inderste Grund.

Omsværm os kun, Fjender, kast Død paa vor Vej!
I dræber os, men I besejrer os ej!“

Saa toned' i Zion den trodsige Sang,
mens Mændene mured med Ske og med Stang
den Højestes Tempel, det hellige Hus.
Naar ender vel Sangen, naar standser dens Brus?

Aarhundreder fulgte, Aarhundreder svandt;
vort Saar rinder stadig, hvor Fædrenes randt;
omsværmet af Fjender vi strider imod
og bygger, mens Kalken vi blander med Blod.

FOR VI TRÆDER HVERANDRE i DYNDET NED.

(1904.)

Der staa en Purle ved Vejens Sving,
en Egeknast saa forkrampet;
den Stakkel fik aldrig sin Marv i Ring,
og aldrig blev den til Nogenting,
fordi den for tidlig blev trampet.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Ja Livets lovende Førsteknop
den ødtes grumt for de fleste;
thi raged ogsaa en Enkelt op
med Jærn i Veddet, med Frugt i Top,
det blev dog kun Purl det meste.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Det Barn som vaagner af drømfyldt Blund —
den hele Sol vil han kræve;
men lad ham først kæmpe en Livsens Stund,
da vil for at vinde en Straale kun
hans tryglende Læber bæve.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

ARBEJDETSANG.

(1902.)

Junkerspiren kaster stolt med Nakken,
naar han peger paa sit Adelsskjold.
— Vi er Børn af dem, der brugte Hakken
ligefra den første Fortids-Old.
Adel, Fyrster steg paa vore Rygge,
og vi bar dem over Ørkners Sand;
fedeligt de sad i Palmers Skygge,
naar vi andre savned Brød og Vand.

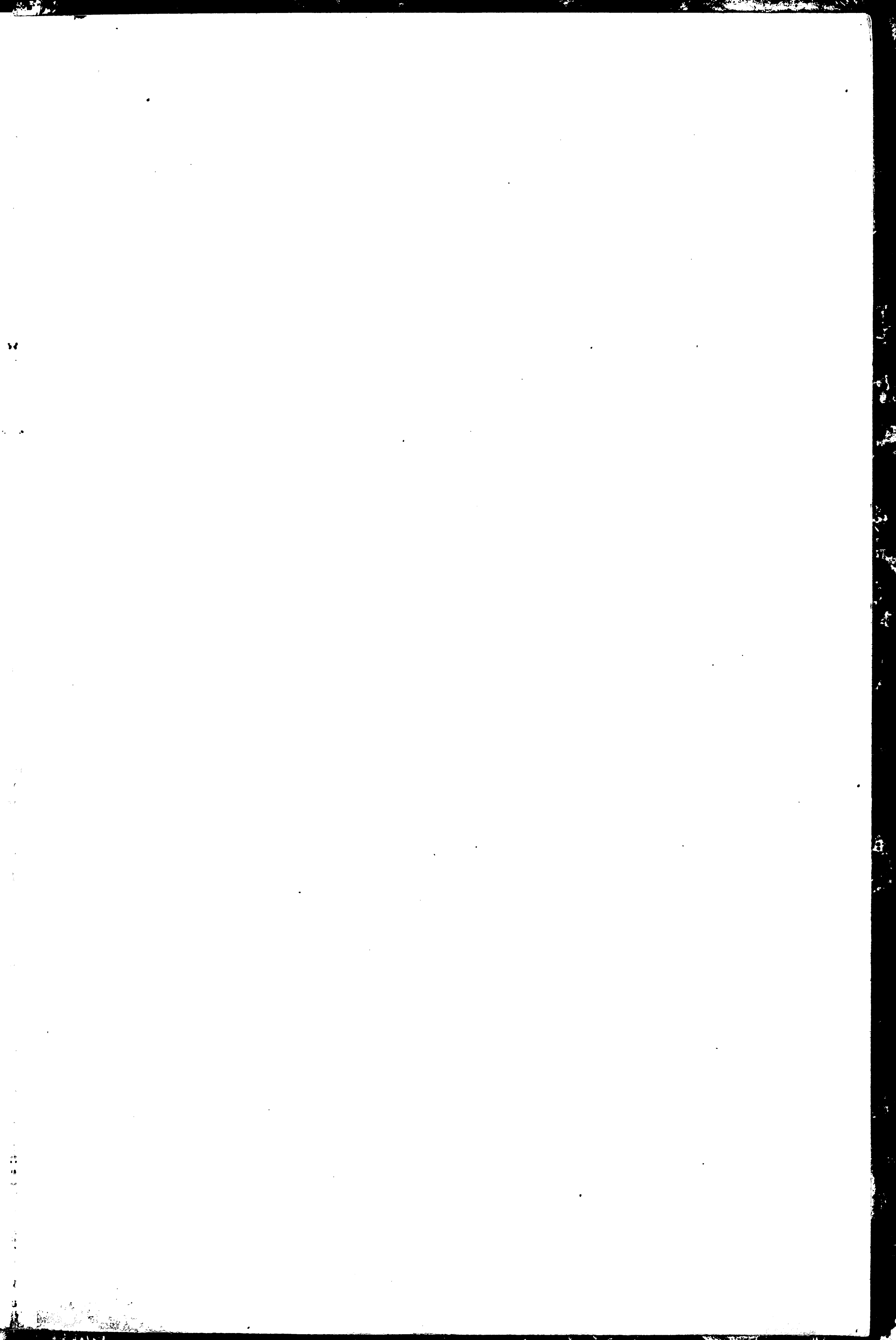
Adelsskjoldet er et tvivlsomt Mærke,
hvisker om, hvor højt en Mand kan naa,
naar hans Rovinstinkter blot er stærke,
og han selv tilpas er snu og raa.
Hakken, ak, gjør ingen Mand til Greve,
skjænker knap en Hytte trang og lav,
gi'r os Feber-Kost, imens vi leve,
og naar vi er død' — en Fattiggrav.

Vi blev født, hvor Lyset langsomt piner
sig igjennem Baggaardssmøgers Graa,
der hvor kolde, stønnende Maskiner
hugge Tidens Stræng i Stumper smaa.
Intet Haab og ingen Himmelstige
stræbte op til Lysets klare Blaa.
— Hvem har givet Solen til de Rige
for at svøbe Mørket om de Smaa?

Thi som Planten, naar den Lyset savner,
bøjes langsomt, skjælver ned og dør,
saadan blev vort Liv som golde Avner,
Evnen selv randt bort som Sne, der tø'r.
Dampmaskinens strubehede Aande
pustes mod vor Kind i dybe Støn,
ingen agter paa vor blege Vaande,
alle har kun Tanke for vor Løn.

Disse lange, lysforladte Gader
overskygged vore Barndoms-Aar;
disse kolde Huses Rude-Rader
blinked aldrig med et Strejf af Vaar.
Men vor Arm blev stærk, vor Haand blev hærdet
ved at gribe om Maskinens Staal;
og vort Øje spejder uforfærdet
mod et stort og gyldent Fremtidsmaal.

Ja, som Samson i sin unge Styrke
bar Filisterporten bjærghøjt op,
stige vi en Dag fra Gydens Mørke
over Grav og Grøft til Lysets Top.
Med det gamle Samfunds Port paa Ryggen
lejre vi os i en Verden ny,
og mens Taagen letter, smiler Lykken
fra det nye Samfunds Morgengry.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG

JEPPE AAKJÆR

MISSIONEN OG DENS HØVDING

EN KARAKTERISTIK

75 Øre

BONDENS SØN

EN FORTÆLLING

2 Kr. 50 Øre

DERUDE FRA KJÆRENE

DIGTE

2 Kr. 80 Øre

VADMELSFOLK

FORTÆLLINGER

4 Kr. 50 Øre

FJANDBOER

FORTÆLLINGER FRA HEDEN

2 Kr. 50 Øre

JYDSK STÆVNE

ET AARSSKRIFT

4 Kr.

FRÆ WOR HJEMMEN

EN ANTOLOGI

3 Kr.

STEEN STEENSEN Blichers

LIVS-TRAGEDIE

I BREVE OG AKTSTYKKER

I—III

MED EN FAKSIMILE-UDGAVE AF E BINDSTOUW

EFTER Blichers ORIGINAL FRA 1842

18 Kr.

VREDENS BØRN

ET TYENDES SAGA

4 Kr.

(2. Oplag under Pressen)

